

Edidit Johannes Christophorus
Amadutius
qui et praefatus est.

ALPHABETUM
BRAMMHANICUM
SEU
INDOSTANUM
UNIVERSITATIS KASI'.

ROMAE MDCCLXXI.
Typis Sac. Congregationis de Propag. Fide.

Praesidum Facultate.

CLEMENTI . XIIII. P. O. M

CVSTODI . RELIGIONIS . ET FIDEI

CENSORI . REMVNERATORIQVE . VIRTVTVM

ALPHABETVM . NATIONIS . INDOSTANICAE

EXCVLTAE . MISSIONIBVS . APOSTOLICIS

FAMILIAE . FRANCISCANAE . CAPVCCINORVM

QVOD

TYPIS . SACRAE . CONGREGAT. DE . PROPAG. FIDE

NVNC . PRIMVM . SVA . CVRA . EXCVSVM . EST

STEPHANVS . BORGIA

A . SECRETIS . SS. CONGREGATIONIS

OB . INSIGNEM . CIRCA . SE . INDVLGENTIAE

EIVS . EFFECTVM

BEATISSIMO . AC . FLORENTISSIMO . PRINCIPI

LIBENTI . MVNERE

D . D . D

LECTORI ERUDITO

IOHANNES CHRISTOPHORUS AMADUTIUS
Praeses Typographiae Sacrae Congregationis de Propaganda Fide.

I. EN tibi, Erudite Lector, *Alphabetum Brammhanicum, seu Indostanum Universitatis Kasì, quod nunc primum typis Sacrae Congregationis de Propaganda Fide in lucem emittitur. Provide summus, ac sapientissimus Pontifex Vrbanus* VIII. *harum litterarum formas concinnari iusserat, postquam in Vrbano Collegio de Propaganda Fide, quod ipse exstruxerat, quatuor Alumnis ex hac ipsa natione loca decreverat. Verumtamen ex eo usque tempore incogniti prorsus, atque neglecti huius linguae typi iacuerant abditis in locis, donec, curante Viro Cl., & a nobis numquam sine laude, ac dolore commemorando Constantino Ruggerio, qui nos in hoc ipso munere auspicato praecesserat, veluti in novam lucem educti sunt, Christianae dein Religionis bono, & amplificationi, tum & eruditionis ipsius ornamento insignius profuturi. Quare nacta occasione accessus ad urbem Religiosissimi Viri, & Indicarum Missionum benemerentissimi Cassiani Beligattii Maceratensis ex Capuccinorum Familia, tum in ordinem redigi harum litterarum formas, tum etiam nonnullas, quae deerant, quaeque maxime ad Alphabeti integritatem*

pertinebant, de novo cudi Ruggerius ipse curavit. Hinc etiam factum est, ut aliqui ex hisce Characteribus typis impressi primum prodierint studio, ac diligentia Viri doctissimi, & πολυμαθεστάτε Augustini Antonii Georgii Augustinianae Familiae Procuratoris Generalis, qui eos commode pro re sua usurpavit, dum Tibetanum Alphabetum Apostolicarum Missionum commodo concinnaret, in quo sane opere non modo Theologicae facultatis, ac sacrae eruditionis lectissimus apparatus, verum etiam plurium exoticarum linguarum insignis plane copia, & usus summopere mirandus venit (1). *His instructi praesidiis, hisque inflammati exemplis ultra procedendum, ac uberiora specimina a nobis esse promenda nunc modo statuimus. Quare ex auctoritate amplissimi S. R. E. Cardinalis Iosephi M. Castellii, eiusdem Congregationis de Propaganda Fide, & Typographiae quinetiam Praefecti, tum ex diligentia, ac consilio Cl. Praesulis Stephani Borgiae suprascriptae Congregationis a Secretis Romam denuo accito Cassiano Maceratensi Capuccino, quem supra laudavimus, id curae statim eidem demandatum est, ut & nova nonnulla harum litterarum elementa, quae desiderabantur, cudenda proponeret, tum & ipsius Idiomatis rudimenta prima concinnaret, quibus nimirum nos modo praefamur.*

II. Ve-

---

(1) *Romae* 1762. *Typis Sacrae Congr. de Prop. Fid. in* 4. *Part. I* §. I., *& seqq. pag.* 93., *& seqq., tum Part. II. pag.* 697., 710., 726., *& seqq.*

II. *Verum antequam Alphabeti huius nostri ratio omnis exeratur, iuvat initio monere, quot Brammhanica Idiomata adsint, & circumferantur, ut cetera ab hoc ipso distinguantur. Quare Indostanicum Idioma praecipuum venit, quod* Nagrì *etiam dicitur, quodque latius obtinet praesertim in Regno* Bear, *vel* Patnà, *& in vicinis ditionibus, quae Mogolensi Imperio subiacent. Indostana sane Dialectus, quae Characteribus* Nagrì *exprimitur, non solum in laudatis locis plus minus usurpatur, verum etiam & ab Ethnicis Viatoribus, qui vel commercii caussa, vel pro invisendis sacris eorum locis itinera suscipiunt, vulgo adhibetur, ut etiam instar linguae mediae esse possit, qua cetera nationalia Idiomata facilius addisci possint. Ceterum ad tria potissimum redigi possunt Idiomata, quae in hac Asiae parte, ubi praesertim Brammhanica superstitio colitur, potissimum usuveniunt; siquidem primum venit litterale Brammhanicum, quod sapientes dumtaxat callere consueverunt, quo sacer eorum Codex conceptus est, & cui etiam Historiae, Fabulae, Scientiae, ceteraque* μυστήρια *commendantur, ne ceteris de plebe, ac peregrinis quinetiam arcana huiusmodi patere possint. Quare Idioma hoc ab ipsis* समस्क्रीत Samscrit *appellatur. Alterum vero populare est, & commune, quod* बक़ा बोली Bekà Bolì *audit, quodque etiam Universitatis*

 Kasì

Kasì, *sive* Benarès *vocitatur, atque a nobis nunc modo adducitur Apostolicarum Missionum potissimum commodo, donec Grammaticam, ut est in votis, & ut Sacrae Congregationis decreto iamdiu statutum est, proferamus. Tertium tandem Alphabetum occurrit, quod Gentilitium, vel peculiare Nationum dici potest, cum eo nimirum variae Gentes, & Populi commorantes in Regnis, Provinciisque Mogolensibus, & Brammhanicam θρησκείαν profitentes utantur. Gentilitium vero Alphabetum hoc in tot genera subdividitur, quot sunt Regna, ac Provinciae, in quibus usurpatur, & a quibus nomen derivat. Huiusmodi porro est lingua popularis Bengalensis, Tourutiana, Nepalensis, Marathica, Peguana, Singalaea, Telugica, Tamulica, tum quae* Nagrì *dicitur, tum* Nagrì *Soratensis, ac quinetiam Balabandù, Devanagaram, Grantham, & ceterae huiusmodi, quae litterarum ductibus, ac figura, tum & dialecto dumtaxat inter se differunt, dum interim elementorum numero, potestate, tum & communibus vocibus, ac syntaxibus ut plurimum inter se conveniunt, quemadmodum & eadem Lingua Samscritica, seu litterali Brammhanica pro sacris, & arcanis rebus singulae hae gentes religiose, constanterque utuntur. Bengalicae quidem linguae Alphabetum, cuius & nos exemplar manu exaratum obtinemus a Missionario ex Clericis Regularibus S. Paulli, attulit Ioh. Frid. Fritzius, qui praesidio usus Beniamini Scultuzii, Halae Magdeburgi, ac Heterodoxa-*

rum

rum Missionum Ministri centum Alphabeta diversarum Linguarum, ac ducentas versiones Orationis Dominicae variis litteris, ac idiomatibus concinnatas edidit Lipsiae anno CIↃIↃCCXLVIII. typis Gottl. Frid. Rumssii (1). *Tum ibidem Linguarum Marathicae* (2), *Peguanicae* (3), *Singalaeae* (4) *Telugicae* (5), *Nagaricae* (6), *Balabandecae* (7). *Dewa-nagaramicae* (8), *ac Granthamicae* (9) *Alphabeta, ast qua fide, Deus scit, proferuntur; quibus & Orationes Dominicales iisdem exaratae litteris subsequuntur. Ceterum Balabandecae litterae habentur etiam in Syllabo Orationum Dominicalium a Clar. Chamberlaynio edito, tum etiam huiusmodi Alphabetum adducitur in Commentariis Academiae Scientiarum Imperialis Petropolitanae* (10) *ex Elementis Litteraturae Brammhanicae, Tangutanae, Mungalicae Theophili Sigefridi Bayerii, quo loco etiam Dewa-nagaramicum, & Nagaricum consuli poterit; quemadmodum in iisdem Commentariis* (11) *per eumdem Bayerium pluribus Tabulis aeneis expressum cerni poterit Brammhanicum ele-*

---

(1) *Pag.* 84. *Libri, cui titulus*: Orientalisch-und Occidentalischer Sprachmeister / &c. *Christianus Frider. Gesnern, qui heic pro Typographo propositus est Cap.* XII. *pag.* 132., *Institor est, & Bibliopola*.
(2) *Pag.* 94. (3) *Pag.* 87. (4) *Pag.* 88. (5) *Pag.* 87.
(6) *Pag.* 125. (7) *Pag.* 124. (8) *Pag.* 123.
(9) *Pag.* 87. (10) *To.* IV. *ad annum* 1729. *pag.* 291, & 192. *Tab.* XIX. (11) *To.* III. *pag.* 389.

gantius, & ornatius, quo Brammhanes ad libros scientificos exarandos uti solent.

III. Iam vero quid de nostro Brammhanico Alphabeto populari, ac communi Universitatis Kasì statuendum sit, iam plane ostendit Cassianus noster Maceratensis. Agit enim ipse imprimis de Vocalibus Litteris, quas XVI. numero proponit, ubi & de apicibus, ac diphthongis pariter loquitur. Dein gradum facit ad Consonantes simplices, quas XXXIV. recenset, ubi & earum modulationes, & sonos exponit, ut proinde Alphabetum hoc nostrum L. constet elementis. Hinc pronunciationis consonantium in particulari regulas tradit, ac aequipollentiam simul earumdem exponit cum litteris Latinis, Graecis, Hebraicis, & Arabicis. Tum copulationem vocalium cum consonantibus, & consonantium cum vocalibus adnotat, quarum etiam Tabulam proponit. Insuper venit ad consonantes plures unico elemento, seu apice expressas, quae a nobis sigla, vel compendiariae notae dicerentur, earumque denominationem quoque recenset. Tabulas quinetiam quinque selectas dumtaxat apposuit eiusmodi consonantium simul copulatarum una cum Tabula altera, quae partes praesefert earum litterarum, quae frequentius aliis consonantibus annecti solent, quas claudicantes appellat; ut hinc pronunciandi difficultates aliqua ratione explanentur. Hinc monendum aggreditur, quomodo Indostani defectum suppleant carentium sibi consonantium, simulque tradit litteras Indostanicas ordine

dine Alphabeti Brammhanici Sámscritici sanctioris, sive litteralis, aut scientifici, quem ordinem dumtaxat eidem in tanta arcani diligentia, ac cura, quam Brammhanes gerere notum est erga alienigenas, eosque, qui ex eorum sanguine sati non sunt, eidem noscere licuit; siquidem alias insuper regulas, atque alia praecepta, tum & diversam apicum dispositionem Brammhanes habent, etsi tamen nonnullae etiam regulae communis nostri Alphabeti etiam ad litterale ipsum pertineant. Nec etiam omittit Alphabetum populare Indostanorum, vulgo Nagrì, *quod* XLIV. *dumtaxat litteris constat, & quo terrigenae omnes utuntur ad familiares epistolas, communesque libros exarandos; atque hoc id habet peculiare, ut quamquam litterae eaedem sint cum illis Universitatis Benarensis, exceptis nonnullis peculiaribus calami tractibus, quibus quandoque Amanuenses gaudere solent, quibusque litterarum figura paullulum immutatur, exarentur tamen litterae ipsae pensiles a super descripta orizontali linea, quae in principio scribendi a sinistra ad dexteram in papyro signari solet. Deinde ad facilius, distinctiusque dignoscendam harum omnium Indostanarum litterarum vim, ac potestatem schemate exponit easdem ad ordinem Latini Alphabeti redactas. His succedunt Notae numericae, quibus utuntur Indostani, easque suis vocibus designatas, & Nagaricis apicibus orizontali lineae suspensis expressas exponit. Postremo tandem Tironum gratia Catechesim Christianam adnectit, recensens nimi-*

nimirum multo accuratiorem, emendatioremque Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam, quam Kircherius in sua China illustrata (1) Latino conceptam Idiomate, ac Brammhanicis exaratam elementis adduxerat, & ex eo laudatus Fritzius (2) etiam protulerat, tum insuper subdens Signum Crucis, Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, ac Symbolum Fidei, quorum tamen singula Indostana Dialecto, & apicibus expressa sunt.

IV. Quae autem origo fuerit Indostani nostri Alphabeti, non plane liquet, licet a secretiori Samscritico, quo Brammhanes utuntur, derivasse non dubitem, ut & ipsi ex eo Malabaricam, Warticam, Ziglesicam, aliasque linguas, quae in Littore Coromandelino, ac Malabarico, tum in Insula Ceylon, aliisque in locis obtinent, ortum duxisse, teste Bartholomaeo Ziegenbalgio Danicae Ἐπιθοδοξίας *propagatore in Indiis, qui haec Maturino Veysierreio La-Crozio communicavit (3), affirment. Nisi etiam dicere velimus Indostanum Alphabetum profluxisse ab alio antiquiore Brammhanico non admodum absimili; siquidem, teste Cassiano nostro, exstant nunc quinetiam in Indostanicis Regionibus antiqui Codices apicibus quibusdam exarati, quos & ipsi peritiores Brammhanes se ignorare ingenue fatentur,*

---

(1) *Chin. illust. p. 162.* (2) *Loc. cit. pag. 82. Fig. V.*
(3) *Thesaur. Epistolic. La-Crozianum ex Biblioth. Jordaniana. Lipsiae 1742. Epist. CCCXIX. p. 381., & seq.*

tur, dum interim apud ipsos traditio est, neque eorum maiores, a quibus eos acceperant, huiusmodi litterarum, & nexuum praesertim, qui frequentes sunt, potestatem calluisse. Ceterum cum Indostana Dialectus multis scateat vocabulis Persitis, ac Arabicis, forte suspicari posset, Persicas litteras Tartaricis, Indicis, ac Brammhanicis praesertim originem praebuisse, ut censuit laudatus La-Crozius in eius Epistola ad Bayerium (1), *qui insuper Persicas ab Aegyptiacis hieraticis, ac hieroglyphicis se petere posse arbitratur, quod Clearchus Solensis apud Diogenem Laertium* (2) *testetur*, τὰς Γυμνοσοφιστὰς ἀπογόνους εἶναι τῶν Μάγων, Gymnosophistas a Magis fluxisse; *quamquam hoc eidem abnegaverit Bayerius ipse* (3), *ut ex eius Epistola innotescit, qui tamen nullam solidam adducit rationem, qua id inficietur; quemadmodum toto caelo errat, dum Persicas litteras cum Armenicis, a quibus toto quinetiam caelo distant, convenire autumat, ac insuper recentes Cophticas cum antiquis Aegyptiacis confundit, cum sane Cophticas verisimile sit, ex ipsius La-Crozii sententia* (4), *sero, & post Psammetichum a Graecis colonis acceptas fuisse. Hanc Brammhanicarum lit-*

(1) *Tom. III. Epist. IX. pag.* 22.
(2) *In Prooemio ad Vitas Philosoph. pag.* 6. *Edit. Colon. Allobrog.* 1615.
(3) *Cit. To. I. Epist. XIII. pag.* 16.
(4) *Cit. To. III. Epist. ead. pag.* 23.

litterarum originem a Persicis, & ab Assyriis quinetiam denuo ingerit La-Crozius ipse in eius Epistola ad Ioh. Chamberlaynium (1), *ubi neminem moveri posse contendit, ne has origine Assyrias putet, quod ordo scribendi immutatus fuerit, atque hae gentes nunc a laeva ad dexteram scribant; siquidem male etiam argumentum urgeret, qui Graecos litteras suas a Phoenicibus habuisse inficiaretur, quod eorum ordinem, immo & priscam suam a sinistra ad dexteram scribendi rationem immutarint. Verumtamen quod Indostana Dialectus Persicis, ac Arabicis dictionibus ditata sit, fieri etiam potuisset ex frequentibus Orientalium populorum irruptionibus in Indicas regiones, quibus etiam eidem diu, ac longe, lateque diversis temporibus dominati sunt; quemadmodum hinc etiam factum forte est, ut in eorum ritus plures ex Mahometica secta superstitiones irrepserint, ac etiam proinde utraque Religio quibusdam in rebus oppido convenire, ac simul utraque inter se quid commune habere videatur.*

V. *Nunc quomodo Indostani suos informent litteris pueros, & quomodo res suas scriptis consignent, dicendum nobis superest. Sciendum quapropter est, Indostanos Paedagogos imprimis super areolis arena instratis ramusculo designare characteres a pueris imitandos, quos dein in arena ipsa pueri ramusculo altero ad propositi exempli*

(1) *Cit. To.* III. *Epist.* XLII. *pag.* 85.

pli normam exarant, quosque si male describant tractus illi informes, exaequata arena, oblitterantur, donec concinne eosdem exprimant. Hac primiori expleta exercitatione, ad Chartam confugiunt, quae vel ex gossypio, vel ex serico, aut etiam ex cortice radicis cuiusdam arboreae conficitur, & in qua nova scriptionis experimenta pueri paullo instructiores instituunt. Alii vero huiusmodi elementares exercitationes peragunt in Tabulis sesquipede latis, ac duobus pedibus circiter longis, quae pastillis albescentis terrae cuiusdam contectae sunt, ut quod ibidem signatum sit, facile deleri possit. Calamo palustri utuntur pro scriptione, quem fere nostro more intercidunt, cumque inter scribendum alii pollice, & indice simul, alii singulis quinque digitis gerunt, alii pugno constringunt, elato tamen brachio, ac manu, quin ullo fulcimento sustententur; quinetiam interdum epistolas praesertim exarantes sinistrae manus palma chartam sustinent, ac dextera litteras pingunt. Nepalenses porro huiusmodi Tabulis utuntur, quae longitudine, ac latitudine plus minus superioribus respondent, quasque cum herbarum foliis obliniverint, ut eas humectent, ac dein carbone confricaverint, ut earum superficies nigrescat, acuminato lapillo litteras iisdem inscribunt. Quemadmodum & Nepalenses ipsi chartam adhibent ex cortice arboreae radicis confectam, quam dein secant in fascias quasdam in longum productas, easque simul coagmentatas, ut solidiores sint,

tum

tum flavo calore auripigmento coniunčto, ut à tineis servent, obductas, ac lapide quinetiam affabre laevigatas in unum compingunt, ut hinc Codices efforment. Suum iidem quinetiam habent atramentum, ac stilo ferreo Europeorum calamum aemulante ad scribendum utuntur.

VI. *Ceterum Missionum Apostolicarum Ministri, qui iis in locis degunt, etiam Europeorum more chartis apud nos communibus utuntur, quibus Indostanorum characteribus aliquid scriptis consignent. Non alio sane modo compactum adservatur Lexicon MS. Linguae Indostanicae in Bibliotheca Collegii Urbani de Propaganda Fide, quod Auctorem habet Franciscum M. Turonensem ex Capuccinorum Familia, qui ipsum in Suratensi Missione, quae eidem erat concredita, concinnavit, ac dein dono dedit Sacrae huic nostrae Congregationi a. d.* III. *Nonas Quinctiles anni* CIↃIↃCCIV., *ut ex acceptationis syngrapha peracta a Carolo Augustino Fabronio, tunc eiusdem Congr. a Secretis, ac dein S. R. E. Cardinali, aperte constat. Duas habet partes hoc Lexicon, quarum prima est pagg.489., altera vero pagg.423. Singulae paginae duabus instructae sunt columnis, quarum una exhibet voces Latinas Alphabetico ordine dispositas, altera Indostanicas Nagaricis apicibus exaratas, atque unaquaeque columna xxv. vocabula continet. In opposita vero pagina duabus pariter columnis distincta habentur explanationes vocum hac ratione, ut prima columna Latinas voces exponat charactere, & Idiomate Gallico, altera vero Gallico*

lico

lico pariter charactere voces Indostanas, quantum potis est, exprimat. Persicis quinetiam elementis nonnullae Indostanae voces hoc in Lexico exarantur, atque singulis Latinis vocibus duae, vel tres Indostanae dictiones, quae huius Linguae copia est, ibidem respondent. Exstat quinetiam in laudata Bibliotheca Dialogus MS. in 4. pagg. 92., quo Christianus, et Ethnicus Indostanus simul loquentes de veritate Religionis inducuntur, quique Betiae Regi, aliisque illius Dynastiae Proceribus anno CIƆIƆCCLI. a Iosepho M. Gargnanensi, & a Cassiano Maceratensi Missionariis Capuccinis oblatus est. Tum ibidem etiam adservatur Codex alter characteribus Regiae Civitatis Patnà ab Amanuensi Christiano indigena exaratus, atque compactus chartis ex radicibus arboreis, qui est pagg. 272., quique Praeceptorum Decalogi explanationem, Dialogum de Religione Christiana, Vitae Servatoris Iesu Christi compendium, versionem Libri de Imitatione Christi, tum preces matutinas, ac vespertinas, aliasque similes continet. Tandem eodem loco habentur quatuor alii Codices ex charta, & characteribus Nepalensibus, quorum primus compendium Catechesis Christianae, alter septem laetalium culparum expositionem, tertius septem Ecclesiae Sacramentorum explanationem, & quartus denique Dialogum inter Magistrum, & Discipulum de Christiana Religione exhibet; quos omnes a Missionariis Capuccinis elaboratos Romam attulit, & Stephano Borgiae Viro Cl., & huius nostrae Congre-

gationis a Secretis dono dedit hoc anno CIƆIƆCCLXXI. *Anſelmus Raguſenſis Provinciae Siculae, eiuſdem Capuccinorum Ordinis Alumnus, & Tibetanarum Miſſionum quondam Praefectus. At hos dein Codices omnes pro ſui munificentia una cum altero Codice ex charta radicis arboreae, in quo Indica Idola, ritus, veſtes, aliaque huiuſmodi Nepalenſibus characteribus, & vocabulis deſignata, & a Conſtantino Aſculano, Capuccino & ipſo Italicis characteribus, & expoſitionibus illuſtrata (quibus ad calcem Nepalenſe inſuper Alphabetum additum eſt) in laudatam Collegii Urbani Bibliothecam illatos voluit Praeſul benemerentiſſimus. Brayerius, ut ex eius Epiſtola ad La-Crozium* (1) *patet, exſpectabat ab Indo ſuo Magiſtro, nomine Sonbhara,* Hiſtoriam Indicam Brammhanice ſcriptam, *ſed quo peculiari idiomate, ac quibus characteribus eadem ſcripta foret, ignoratur. Ceterum nullus forte locus Brammhanicis, & aliis quinetiam exoticarum Linguarum Codicibus magis abundat, quam Bibliotheca Collegii Urbani de Propaganda Fide, quemadmodum ceteras etiam Typographias haec noſtra linguarum, & characterum ſupellectile facile antecellit.*

VII. *Nimis anguſtis nos finibus continemur, ne quid de Brammhanica ſuperſtitione heic nunc addere nobis liceat. Verumtamen, qui noſcere nonnulla hac de re voluerit, conſulere poterit prae-*

(1) *Cit. Theſaur. Epiſtolic. La-Crozian. To.I. Epiſt.* XLV. *pag.62.*

praesertim Alphabetum Tibetanum Cl. Georgii nostri, de quo supra diximus, & ex quo discere facile poterit, quot erroribus Brammhanes Idololatrae obcaecati sint, ut & in novis Deorum fabulis fingendis Graecorum licentiam superent (1); *Ipsi siquidem etsi Deum ens supremum, summe perfectum, unum, omnisque figurae, & materiae expertem profiteantur, tamen hunc in Mundo visibili, & inferiori nihil agere volunt, nullum ei religionis cultum exhibent, ac se ipsum in Mundi creatione materialem fecisse monstroso commento existimant* (2). *Hinc materialismi, Stoicismi, & Atheismi impietas, immania Indicae Theologiae paradoxa, sententiarum pugna, & sectarum varietas maxima* (3) *Ipsi quinetiam se iactant natos ex capite, aut ex ore Brammhae* (4), *tum munera, & proprietates Ixorettae, Bavani, & Parasakti Diis Bisnu, & Isuren promiscue tribuunt* (5). *Eisdem insuper suae sunt initiationes, seu ordinationes quaedam, quas sacrificio, igne adhibito, peragunt* (6); *ut nunc omittam metempsichosis errorem, superstitiosum legis cultum a Brammha ipsis traditae in Libro* Vedam, *& normae observantiam circa fa-*

(1) *Part.I. Cap.L. pag.*94.
(2) *Cap. eod. pag.*94., *&* 95.
(3) *Cap. eod. pag.* 96.
(4) *Cap.* LIII. *pag.* 101.
(5) *Cap.* LIX. *pag.*118.
(6) *Cap.* LXVII. *pag.*160.

fastos, *nefastosque dies eisdem consignatae in Libro* Paniangam *a* Brahaspeti *bonorum Angelorum Magistro conscripto*, *tum falsas de fato*, *eiusque decreto opiniones* (1), *atque alia huiusmodi*, *quibus enarrandis diem perderem*. *Sed manus e Tabula*. *Vale interim*, *Erudite Lector*, *&* *a nobis propediem Alphabetum Malabaricum exspecta*.

(1) *Cap.* LVII. *pag.* 114.

Pag. 97. lin. 9. vocales *corr.* consonantes.

AL-

ALPHABETUM BRAMMHANICUM *SEU* INDOSTANUM

UNIVERSITATIS KASI.

CAP. I.

De Vocalibus.

Uamquam plura inter cetera, quibus incolae Regionum a finibus Tibetanae Missionis terminatarum utuntur, idiomata Missionariis ad munus suum rite obeundum in praesenti Missionum statu sint necessaria; *Indostanum* nempe, *Tourutianum*, *Ma-*

 quam-

quampurrenſe, *Parabattianum*, *Nepallenſe*, & alia quinetiam; quum tamen apud populos orientalem plagam Regni Behar attingentes primum vigeat, & ad exarandas ſcripturas, libroſque tranſcribendos characteres Univerſitatis *Kasì*, ſive Benares ut plurimum in uſu ſint; idcirco Alphabetum hoc Miſſionariis ipſis addiſcendum proponere nunc ſatis erit, nobisque etiam ea mens eſt dumtaxat; eo vel maxime, quod, cum omnia Brammhanorum Alphabeta eodem conſtent apicum numero, & nonniſi figura, & modo coniunctionis vocalium cum conſo-

nantibus aliquantiſper inter ſe differant, quicumque hoc Alphabetum bene calluerit, perfacile poſtea non ſolum praedictorum populorum, ſed ceterorum quoque Brammhanicam ſuperſtitionem profitentium poterit Alphabeta recognoſcere.

Duo autem ſunt Brammhanorum Alphabeta praecipua: alterum, quo ipſi res ſuas ſeu ſacras, ſeu ſcientificas ſolent exarare, quodque समस्कृीत *Samſcrit*, id eſt litterale vocant, ac pro viribus occultare conantur exteris aeque, ac incolis, qui ex Brammhanorum ſtirpe non

ſunt progeniti; alterum, quod non modo Brammhanes, ſed ceteri omnes plerumque adhibere ſolent, & a quo litterale parum diſcrepat quoad uſum, ordinem, efficaciamque ipſorum; & de hoc in praeſentiarum ſermonem faciemus. Deinde Indoſtanorum populare Alphabetum etiam exhibebimus, de quo pauca erunt praelibanda.

Notandum eſt igitur in primis, illud conſtare characteribus ſimplicibus, & compoſitis. Simplices ad numerum uſque quinquageſimum aſcendunt, quorum ſexdecim inter vocales, triginta quatuor inter con-

consonantes recensentur; compositorum vero numerus designari non potest, quum tot sint, quot fieri possunt coniunctiones consonantium cum vocalibus, vel consonantium cum aliis consonantibus. De his postea, nunc de simplicibus agemus; circa quos

Notandum secundo, licet quinquaginta numerentur characteres simplices, non ideo tamen hinc argui posse, quod Brammhanorum Alphabetum pluribus constet vocalibus, & consonantibus, quam Alphabetum Latinum, quum praeter vocales A.E.I.O U., quibus Latini quoque gaudent, pro-

prie, ac ſtricte loquendo aliam non habeant, imo careant conſonatibus F. Q. X. Y. Z. (qua ratione harum defectus ſuppleri poſſit, ac debeat, infra explicabimus) ſed dicendum eſt multiplicari huius Alphabeti apices propter multiplicem ſonum brevem, vel longum, tenuem, vel ſemi-aſpiratum, palatinum, aut naſalem, quo ſunt pronunciandi.

Denique ſciendum eſt, Brammhanos, & Indoſtanos ceteros, Latinorum more, a ſiniſtra ad dexteram ſcribendo, legendoque procedere; quemadmodum etiam innuendum cenſeo, Indoſtanos, ac ceteros Brammha-

imhanicos Gentiles, ut eorum pueris, qui litteras adiſcendas aggrediuntur, Ganeſius, ſive Poleiar liberalium Artium Praeſes, ad bene diſcendum validius auxilium praeſtet, Alphabeti Apicibus magni Numinis invocationem legendam praeponere talibus notis: स्री गऐसा य नाम *Sri Ganeſa ja nam, in nomine excelſi Genesj*, vel alias ॐ॰नामः सिद्धं । *Huun namà Sciddan, in nomine Sancti*. Nos autem profanam auſpicationem ſincero corde exſecrantes, ut legentes a bonorum omnium largitore intelligentiae donum exſpectent,

ne methodum immutemus, Omnipotentis Dei invocationem substituimus. His praemissis, Vocalium figuras, una cum modo, quo illas pronunciari deceat, subiicimus:

ॐ स्री स्री स्री परमेस्वार का नाम पार। *Sri Sri Sri Parmesuor Ka Nam par. In nomine Dei excelsi.*

अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ
a a i i u u ri rì

ऌ ॡ ए ऐ ओ औ अं अः
lì lì e eì o aù an â.

Appellationi Latinae Indostanis characteribus interiectae no-

notas quaſdam ſupra poſuimus ad indicandam cuiuſque vocalis naturam, quae tamen non eumdem reſpectu omnium praeſtant effectum; figura enim contractionis, ſcilicet haec ˄, qua primum cuiuslibet vocalis apicem connotavimus, in vocalibus *a.i.u.ri.li.* admonebit lectorem अर्स *ars*, ideſt breves eas eſſe, & ſono pronunciandas eſſe contracto, id eſt unico temporis inſtanti: ſuperpoſita vero vocalibus *e*, & *o*, Latinam ab ipſis exigi pronunciationem ſignificabit. Similiter figura productionis, nempe haec = ſecundis vocalium api-

apicibus imposita, in vocalibus *a.i.u.rì.lì.* दीर्ग *Dirgh*, id est longas illas esse denotabit, & sono emittendas esse productiori: imposita vero vocalibus *eì*; & *aù* indicabit, instar diphthongi Latinae eas pronunciari debere.

Ad perficiendum vero sexdecim vocalium numerum Indostani praedictis quatuordecim addunt alios duos apices omnibus tum vocalibus, tum consonantibus communicabiles, quamvis vocalis अ *a* proposita sit in exemplum. Primum puncto tantisper aperto ॰, quod अंकर *ankar* ipsi vocant, su-

super litteram formant ad exprimendum quoddam *m*, vel *n* leniter prolatum. Exemplum habes in hac ipsa voce अँकर *ancar*, cuius prima littera, nempe अँ, quae praefato puncto signatur, pronunciari debet cum addito tenui *n*, sic: *an-Kar*. Ultimus apex duplici puncto, quod बीसार्गः *Bisarkâ* appellant, a dextris litterae finalis alicuius dictionis connotatur, nullumque proprium habet sonum, sed tantum indicio est litteram, cui iunctum est *Bisarkâ*, proferri de-

debere fortiter, ac ſi traheretur e pectore, ſono tamen minime in longum protracto; ut videre eſt in voce expoſita बीसाॡः, cuius poſtrema littera eſt ॡः *rkâ*, quae, quum eidem copulata ſint duo illa puncta, emitti debet, quaſi cum impetu.

Hic autem vitio nobis verti poſſet, quod inter vocales connumeraverimus ऎ *eì*, & ऒ *aù*, quae diphthongis ऋि *ri* ॠी *rì*; & ऌि *li* ॡी *lì*, quae ſyllabis; tum & punctum ॰ *ankar*, quod conſonantibus; & puncta ः *biſar-*

ſarkà, quae accentibus potius accenſenda videntur; ſed quum Indoſtani vocalibus haec omnia attribuant, nulla nobis nota est impingenda; illorum namque Alphabetum iuxta ordinem, ac methodum, quam ipſi tenent, in praeſentiarum tradere propoſuimus.

C A P. II.

De Conſonantibus ſimplicibus.

NE Indoſtani Alphabeti ordo immutetur, a vocalium expoſitione ad ſimplices conſonantes explicandas procedimus. Notavimus ſupra, conſonantes ſimplices ad XXXIV. uſque

que aſcendere, quarum genuina appellatio licet ſine vivae vocis adminiculo aut vix, aut nullatenus exprimi valeat, aliqua tamen breviter hic praelibabimus, quae eam, quantum quidem fieri poterit, intellectu facilem reddant.

Sciendum igitur, pleraſque harum conſonantium eſſe duplices, triplices, vel etiam quaduplices, diverſo ſingulas exaratas charactere, quae characterum varietas diverſitatem ſignificat modulationis, & ſoni, quo Indoſtani ſingulos apices ab invicem in pronunciatione diſtinguunt. Alios vero obſcure in interiori gutture formant, &

vo-

voce tenui, ac quasi dimidiata proferunt. Alios quadam vi, & aliqua aspiratione exalant. Alios insuper medio palato, scilicet ad palatum ipsum linguam inflectentes emittunt. Alios tandem narium ministerio pronunciant. Primam modulationem, seu sonum appellabimus *tenuem*, alterum *semi-aspiratum*; tertium *palatinum*, postremum denique *nasalem* vocabimus, & sequentibus notis super latinam appellationem delineatis distinguemus. Prima nota tenuem, secunda semi-aspiratum, altera palatinum, quarta nasalem signabit: quae vero nullo erunt no-

notatae signo, non aliam, quam latinam pronunciationem habebunt. Sint ergo notae pronunciationis:

Pro Tenuibus
Pro Semi-aspiratis
Pro Palatinis.
Pro Nasalibus

His praemissis, Tabula Consonantium simplicium heic statuitur:

क	ख	ग	घ	ङ
Ka	kha	ga	gha	nga
च	छ	ज	झ	ञ
cia	ciha	gia	giha	nghion

ट	ठ	ड	ढ	ण
ta	tha	da	dha	nā
त	थ	द	ध	न
ta	tha	da	dha	na
प	फ	ब	भ	म
pa	p-ha	ba	bha	ma
य	र	ल	व	श
già	ra	la	va	ſcià
ष	स	ह	क्ष	।।
kha	ſa	ha	ccia.	

Hic obiter notandum eſt; conſonantes palatinas ड *da*, & ढ *dha* aliquando per *da*, aliquando vero per *ra*, ſono ta-

men palatino retento, pronunciari debere, licet ratio, aut regula certa de hac re aſſignari non poſſit, totumque ex uſu diſcere oporteat; v. g. डंड *dand* baculus, खठोडा *Kathora* pelvis, गोडा *gora* equus, ढीट *dit* manſuetus, ढुंढ *dund* luxurioſus, बढई *barai* faber lignarius, गढना *garnà* ſepelire.

Notandum inſuper, litteram य *gia* quandoque *ja*, non *gia* proferri; quod maxime evenire ſolet, quando cum aliis conſonantibus copulatur, v. g.

क

कन्या *Kanja* virgo nubilis, तपस्या *tapesja* contemplatio, क्यों कर *kion kar* qua ex cauſſa &c.

Conſonantes omnes in ſuperiori tabula deſcriptae, quas Indoſtani quinquenas, & quinquenas, inſtar cantionis recitant, congenitam habent vocalem अ *a*, in quam earum pronunciatio deſinere debet, ſic proferendo *ka*, *ga*, *cia* &c.; excipe *nghion*, quod exit in *on*. Hinc ut plurimum tot ſyllabas in dictione legere oportet, quot in ipſa inveniuntur conſonantes, dummodo non ſint plures

ad invicem copulatae, vel in corpore dictionis non elidantur: hae enim ad unam, eamdemque syllabam pertinent. Quando autem consonans est finalis, tunc earum remanente numero syllabarum, plerumque deperdit vocalem congenitam, & vocatur कंदीत *kandit*, id est elisa; quod in medio dictionis non raro evenire solet. Legem tamen de hac re generalem vix, aut non invenies omnino. Exempla habes in voce च कमक *ciakmak* ignitabulum, in qua quatuor consonantes per se solas integram dictio-

nem

nem duarum ſyllabarum effor-
mant, licet utrumque क *k*, ſci-
licet tam finale, quam me-
dium elidatur.

Ab hac eliſionis regula exci-
piendae ſunt conſonantes fina-
les quidem, ſed ſignatae deſu-
per puncto *anckar*, vel ad de-
xteram punctis *biſarkâ* conno-
tatae; priores namque in *an*,
poſteriores vero in *â* fortiter
prolatum inviolabili lege ter-
minant.

Licet conſonantes praedi-
ctae per ſe ſolas non ſyllabas
modo, ſed integras quoque
voces, ut vidimus, conſtitue-
re poſſint: nihilominus सँद

ſand, id eſt ſimplices vocantur, quia ſimplici, & unico apice efformantur. Si vero alia ſive vocalis, ſive conſonans ipſi copuletur, quod fieri debet ſaepiſſime, tunc vocantur असंद *aſand* non ſimplices. In his autem coniunctionibus non eaſdem Indoſtani ſequuntur regulas, ac nos Latini. Nos enim cuiuſque vocalis figuram (nam de conſonantibus infra) etiam ſi unicam cum aliis litteris componat ſyllabam, integram ſemper exaramus; illi vero partem tantum eiuſdem, ut ſequentia exempla exhibent: दऐम *daem* perpetuus

tuus, भाई *bai* frater, राकना *rakna* cuſtodire, in quibus vocalis आ dimidia tantum ſui parte conſonanti adiungitur hac perpendiculari linea ा; Inde fit, ut quotieſcumque in eorum ſcripturis intergum alicuius vocalis characterem ſive in principio, ſive in medio, ſeu in fine dictionis repereris, nulli conſonanti eam debeas copulare; quia tunc ex ſe ſola ſyllabam conſtituit. En exempla: असल *aſal* originale: इव *iw* ſimilis, उपर *upar* ſu-

pra, भाई *bhai* frater, in quibus vocibus vocales अ. ई. उ. ए. ex ſe ſolis ſine conſonantium unione ſyllabam integrant.

Obſerva hic obiter, quamcumque vocalem cuicumque conſonanti copulatam ſemper eſſe *rectam*, conſonantem vero *rectricem*. Quid autem ſit rectrix, & recta, docebimus poſtea.

At priuſquam de modo copulandi vocales cum conſonantibus verba faciamus, pauca de uniuſcuiuſque conſonantis pronunciatione praemittenda iudicamus.

CAP.

CAP. III.

De pronunciatione Consonantium in particulari.

1. क *Ka*. Est haec prima littera consonans apud Indos, & ex qua Alphabetum कें खें *ke-kho* nomen habet: aequivalet nostro *k* Latino, vel *c* ante *a*, nec ante *i*, & *e* suam, ut apud nos, pronunciationem mutat, sed eodem modo *ka*, *ke*, *ki*, *ko*, *ku* profertur, ut Arabum ق *k*.

2. ख *Kha*. Haec littera apud Latinos non habetur, ideoque aliter, quam per *ka*, & *h*, scilicet *kha*, non potest exprimi, nisi dicamus, quod eo-

eodem modo cum praecedenti, sed asperiori pronunciatur, ac خ *cha* Arabum repraesentat.

1. ग *Ga*. Eadem littera est cum nostro *g* ante *a* posito; dices eodem modo *ga*, *ge*, *gi*, *go*, *gu*, semper pronunciando *g* lenem, ut in Latinis dictionibus *gaudium*, *gossypium*, *gustus* &c.

4. घ *Gha*. Est *g* secundum, seu praecedenti simile, ita tamen, ut illi aspirationem addas, quod apud Latinos non in usu habetur. Arab. غ *Ghain*.

5. ङ *Nga*. Est littera particularis, quae naso proferri debet cum aliqua aspiratione, lin-

linguam invertendo, & palatum leniter percutiendo, ita ut *bleſa* ſimul, & *naſalis* proferatur. Eius ſonum Latinis litteris exprimi nullo modo poſſumus; Magiſtri vox rite docebit.

6. च *Cia*. Neque haec ulli ex noſtris litteris rite poteſt aſſimilari, ſed medium habebit locum inter *c* Italorum, & *tcha* a Gallis pronunciatum, quod uſus docebit.

7. छ *Ciha*. Haec littera optime a Gallis pronunciatur, & aſperam prolationem exigit.

8. ज *Gia*. Noſtro *gi*, & *z* ſimul arridet haec littera, vel de-

debet pronunciari eo fere modo, quo pronunciant, qui linguam habent blesam. Per ج *gim* Arabum explicatur.

9. झ *Giha*. Est alterum *gi*, quod blese quidem efferri potest; ac magis ad nostri *g* ante *e*, & *i* positi pronunciationem, ut *germen*, *gigas*, quamvis cum aliqua differentia, accedit, & ج *gim* Arabum refert.

10. ञ *Nghion*. Haec per Latinam litteram describi nequit, cum plures simul prolatae eius sonum exprimere valeant; Palato enim simul, & naso cum aliqua aspiratione erit pronuncianda. Usus te docebit.

11. ტ *Ta*. Aliter, quam per *t*, haec a nobis Latinis explicari nequit, nec deſcribi poteſt; quamvis longe ſit diverſa, eiuſque pronunciationem aſſequi neceſſarium ſit. Profertur lingua paullulum inverſa, & palatum leniter percutiente, quo bleſe pronunciatur; quod ſane per uſum aſſequeris. Reſpondet ط *tta*, vel ت *te* Arabum.

12. თ *Tha*. Litterae antecedenti ſimilis eſt, eodemque modo effertur, addendo illi aſpirationem *h*, quaſi ث *the* Arabum.

13. დ *Da*, vel *ra*. Duplicem huius litterae pronunciationem

nem habes; nunc enim, ut *d* blesum, nunc, ut *r* itidem blesum, sed palatum similiter leniter percutiendo pronunciatur. Initio quidem dictionis, semper ut *d* blesum pronunciabis, sed in medio, & in fine certa non habetur regula, modo *da*, modo *ra* dices.

14. ढ *Dha*. Eadem est cum praecedenti *d*, & *r*, eodemque modo pronunciantur, sed aspere, & quadam aspiratione superaddita. Cum ذ *dal* Arabum convenit.

15. ण *Na*. Ista littera est *n*, secundum quod e naso semper pronunciatur. Apud Arabes ن *nun*.

16. त

16. त *Ta*. A noſtro *t* non differt.

17. थ *Tha*. Eſt τ *tau* Graecorum, quod fortiter debemus pronunciare, ſicut ט *teth* Hebraeorum, vel ط *tta* Arabum.

18. द *Da*. Eſt noſtrum *d* Latinum.

19. ध *Dha*. Eſt ſecundum *d* aſperum, cui debetur aſpiratio *h*, & etiam reſpondet ad Graecorum δ *delta*.

20. न *Na*. Non differt a noſtro *n* Latino, niſi quod caveri debet, ne de naſo pronuncietur, ſed ſemper clare, ad differentiam alterius ण *na*, quod de naſo paullulum effertur.

21. प *Pa* Praeſens haec littera eſt *p* Latinum.

22. फ

22. फ *P-ha*. Eſt *f* Latinum, vel melius *p-h*, vel φ *phi* Graecorum; optime tamen pronunciabis, ſi *p-ha* dicere queas.

23. व *Ba*. Latinum *b*, de quo adnotes velim, quod ſicut in noſtra Europa apud varias nationes *b* in *u*, & *v* conſonans in *b* immutatur, & unum pro alio uſurpatur, ita apud Indos invenies dicentes वाफ *vap-h* pro *bap-h* vapor, & वाव *vavo* pro वाव *bavo* exſiſtentia.

24. भ *Bha*. Secundum *b*, quod aſpirationem ſibi adiungit, dicendo *bha*; iſta littera non convertitur in *u*.

25. म *Ma*. Eſt Latinum *m*, quod debet aperto ore pronun-

nunciari ad differentiam alterius, quod *mindan*, vel *nindan* vocant, & obtuſo effertur ore.

26. य *Gia*, vel *ja*. Eſt littera media inter conſonantem, & vocalem, ut ſuo loco dicetur. Apud nos aequivalentem non habet. Indi illam vocant *gia*, vel *ja*, pronunciando illam parumper in gutture; ſed alio modo, quam ع *aain* Arabum, cui tamen in multis poteſt aſſimilari.

27. र *Ra*. In nullo differt a noſtro *r*.

28. ल *La*. Eſt *l* Latinum.

29. व *Va*. Ea littera eſt *v* conſonans, vel potius media

inter consonantem, & *u* vocalem, & utriusque officium agit. Non pronunciatur, ut *u* vocale, sed quasi و *vau* Arabum, & ו *vau* Hebraeorum.

30. श *Scià*. Character hic aequivalet *ch* a Gallis pronunciato, nullo autem modo *c* Italorum. Est ش *scin* Arabum.

31. ष *Kha*. Est tertium *k*, idem cum secundo, & خ *cha* Arabum simile.

32. स *Sa*. Latino *s* aequivalet.

33. ह *Ha*. Est *h* Latinorum.

34. क्ष *Ciha*. Haec littera rara est, & vix in usu; assimilatur in omnibus septimae छ.

CAP.

CAP. IV.

De copulatione Vocalium cum Consonantibus

EX his omnibus praemissis habes, ad legendos Indostanorum libros haudquaquam tibi sufficere solas litteras *sand*, seu simplices didicisse, nisi regulas quoque coniunctionum quam perfectissime noveris. Quamobrem notanda sunt sequentia.

1. Vocalis quaecumque illa sit, semper sequitur naturam soni consonantis, cui copulatur, *tenuis*, *semi-aspirati*, *palatini*, aut *nasalis*, retenta propria pronunciatione brevi, vel longa.

 2. Vi-

2. Viceversa, consonans pariter induit pronunciationem brevem, vel longam vocalis sibi coniunctae, proprio retento sono tenui, vel semi-aspirato &c.

3. अ *A* breve, quum omnibus congenitum sit consonantibus, nullo umquam particulari apice eisdem adnectitur; quod si illo uti opus fuerit, tota eius figura exaratur, sicque ex se solo syllabam format.

4. Vocales reliquae modo a dextris, modo a sinistris, modo supra, modo subtus pro cuiusque exigentia, & natura, determinata sui parte, consonantibus ipsis uniuntur. Per sinistram in-

intellige ſiniſtram oculi tui, quae dextrae libri, ſeu ſcripturae reſpondet, ſcilicet eam partem, a qua Latini ſcriptionem auſpicantur; per dexteram vero dexteram oculi tui, quae ſiniſtram reſpicit libri, ſeu ſcripturae; illam videlicet partem, ubi Latini ſcribendo deſinunt.

5. आ *A* longum conſonanti copulatur, a dextris ducta linea perpendiculari hoc modo ा, ut videre eſt in exemplis ſupra allatis.

4. इ *I* breve a ſiniſtris, ſic ि; v. g. सिद्ध *ſidd*, vel correctius शिद्ध *ſcidd* ſanctus, ubi *i*, quia breve, a ſiniſtris notatur.

7. ई *I* longum a dextris ſic ी; v. g. शादी *ſciadi* feſtum laetitiae, ubi *i*, quia longum, ſignatur a dextris.

8. Pari modo उ *u* breve a dextera ad ſiniſtram ducitur ſubtus conſonantem, ſic ु; v.g. चतुर *ciatur* aſtutus, हुकुम *hukum* iuſſio, ubi *u*, quia breve, pariter ſubtus a ſiniſtris.

9. ऊ *U* longum non aliter ſubtus, ſed a ſiniſtra ad dexteram, ſic ू; v.g. जोरू *gioru* uxor, झारू *giaru* ſcopa, ubi *u*, quia longum, dexteram reſpicit.

Vocalis *ri*, & *li* extra libros *ſamſcrit*, id eſt ſcientificos, ac

ſa-

facros, vix eſt invenire; in Alphabetorum ſpeciminibus tamen proponi ſolent, & idcirco diſtingui notamus.

10. ऋ *Ri* breve exprimitur lineola quadam uncinata, ad pedem conſonantis appoſita, ſic ृ; v.g. कृश्न *kriſcna* nomen proprium Idoli, कृश्नपख *kriſcna-pacc* luna decreſcens, ubi lineola uncinata litteram कृ terminans, *ri* breve ſignificat.

11. Pro ॠ *ri* longo praedicta duplicatur lineola, ſic ॄ; v.g कॄतं *kritan* furari, त्रॄकोत *trikot* nomen medicinae; litterae कॄ, & तॄ illo duplici unco

notatae *ri* longum habere indicant.

12. Pari modo ऌ breve consonantem terminat duobus punctis tantisper apertis, ad eius pedem copulatis, sic ॢ; & ॡ *li* longum signatur iisdem punctis in medio caudatis, sic ॣ.

Sed quum postremae hae duae vocales in ipsis etiam libris scientificis rarissime adhibeantur; ideo nullae nobis suppetunt voces, quibus earum usus exemplo exprimi queat; unde ad sequentem coniunctionum Tabulam Lectorem amandamus.

13. ऍ *E* breve copulatur, ducta supra consonantem unica linea, instar accentus gravis, aliquantum inclinata, sic ˋ; v. g. बेद *bed* sacer Indostanorum codex, नेवप *nevotà* convivium, फ़तेदार *p-hatedar* expugnator: in quibus exemplis accentus gravis, seu linea superposita *e* breve importat.

14. Quod si ऎ *e* longum, id est *ee*, *ai*, vel *ei*, instar diphthongi adhibere necesse sit, duplicatur accentus, seu linea tali modo ˵; v. g. मैना *meina* certa species avium, बैरी *beeri* inimi-

micus: in his vocibus duplex ille accentus aequivalet *e* longo, ſeu diphthongis ſupra notatis.

15. Haud abſimili modo copulantur vocales ओ *o*, & औ *au*, vel *ou*, hoc ſolo diſcrimine, quod a dextris conſonantis addenda eſt linea perpendicularis, ut de vocali *a* paullo ante monuimus. Itaque ad denotandum *o* breve, unicum deſuper exarabis accentum; duos vero ad ſignificandum *o* longum, ſeu diphthongos *au*, vel *ou*; ſed in utroque caſu lineam adnectes. Exempla pro *o* brevi: करोर *karor* decem milliones,

गा

गोढा *gôra* equus, मोहसील *mohaſil* exactor. Exempla pro *ò* longo, ſeu *au*, & *ou*: सौगंध *ſaugand* iuramentum, नौमी *noumi* nonus, तौलन *toulna* ponderare, ſeu librare.

16. Punctum ॰ *ankar*, quod, ut diximus alibi, omnibus tum vocalibus, tum conſonantibus eſt communicabile; nihil aliud denotat, niſi *n*, & aliquando etiam *m* leniter proferendum, quo littera terminari debet in pronunciatione: ita ut vocalis quaecumque tali puncto notata deſinat in *an*, *en*, *in*, *ein*, *on*,

on, vel *aun*, pro vocalis cuiusque natura. Exempla: अंधआली *andiali* caecitas, इंद्र *Indra* Idoli nomen.

Consonantes *sand*, seu simplices, tum & compositae ex solis consonantibus, hoc item puncto signatae, propter vocalem *a* brevem ipsis congenitam, semper exeunt in *an*, ut videre est in संजोग *sangiogh* occasio, खंभा *kambah* columna.

Excipe litteram ञ *nghion*; quae solummodo naturalem suum sonum tantisper producit.

Con-

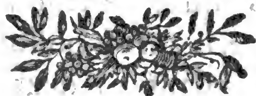
Consonantes vero *asand*, & quaecumque aliae compositae, propter alicuius vocalis unionem, ipsius vocalis aemulantur naturam, & in *an*, *in*, *un*, *en*, *ein*, *on*, vel *aun*, seu *oun* terminantur. En exempla:

ब्रांम्हान *Brammhan* Brammhanus, मेहिं *mehin* subtilis, गेहूं *ghehun* frumentum, सेंदुर *sendur* minium, जोंग *giong* hirudo &c.

17. Tandem duo puncta: *Bisarkâ*, quae pari modo omnibus litteris uniri possunt, eisdem copulantur a dextris, sed solummodo in fine, numquam vero

vero in medio dictionum ; neque tamen omnium, ſed illarum dumtaxat, quarum ultimus apex protundi debet fortiter ; v.g. इतिस्तीतेः *itiſtitê* & cetera, ढीत्यइः *ittiadi* & ſic de ſingulis. De vocalibus autem ſatis.

Nunc ordini Alphabeti Indoſtani inhaerentes, coniunctionem cuiuslibet conſonantis cum quacumque vocali, iuxta praelibatas regulas delineabimus. Sit igitur

CAP.

CAP. V.

De Consonantibus Vocalibus copulatis.

Consonantes Indostanorum, sicut pluries diximus, per se tantum syllabas formant vi *a* brevis sibi congeniti, dummodo in medio, vel in fine dictionis elisionem non requirant, quia tunc congenitum *a* amittentes in proprio cuiuscumque consonantis sono terminant, ut ostendimus supra in voce चक्मक् *ciakmak* ignitabulum; ceterum vero consonantes omnes coniunctae vocalibus, istarum naturam induunt,

unt, nec umquam eliduntur, ſed ſemper in *a. e. i. o. u.*, aut *ei*, vel *ou* terminant, iuxta vocalium naturam, quarum pars erit illis copulata.

Quamlibet cuiuſque vocalis partem, quam conſonantibus Indoſtani ſolent adnectere, proprio diſtinguunt nomine; & hanc lineam ा, quam ad ſignandum *a* longum apponunt, कना *kana* appellant; hanc ि ad *i* breve denotandum पतके कोनालि *patke-konali* vocant; & ſic de reliquis. At cum haec inſtructio non कोखवंदार *kok-vandar* Alphabetario, ſed

वया

ब्या का र्एदार *biakarn-dar* Grammatico potius conveniat, libenter ipſam ommittimus, & Tabulam tradimus, ſicut ſuis pueris Indoſtani praebere ſolent, quos docent बरेकर्ना *ba-rekarna* ſyllabare. Sit igitur

Tabula Conſonantium Vocalibus coniunctarum.

क	क	का	कि	की	कु
	Ka	ka	ki	ki	ku
	कू	कृ	कॄ	कॢ	कॣ
	ku	keri	kerì	keli	kelì
	के	कै	को	कौ	कं
	ke	keì	ko	kaù	kan

कः ॥

kâ .

२ ख खा खि खी खु

Kha kha khi khi khu

खू खृ खॄ खॢ खॣ

khu kheri kherì kheli khelì

खे खै खो खौ खं

khe kheì kho khaù khan

खः ॥

khâ .

३ ग गा गि गी गु

Ga ga ghi ghi gu

गू गृ गॄ गॢ गॣ

gu gheri gherì gheli ghelì

गे गै गो गौ गं

ghe gheì go ghaù gan

गः ॥

gâ .

घ घा घि घी घु

Gha gha ghi ghi ghu

घू घृ घॄ घॢ घॣ

ghu gheri gherì gheli ghelì

घे घै घो घौ घं

ghe gheì gho ghaù ghan

घः ॥

ghâ .

ङ ङा ङि ङी ङु

Nga nga nghi nghi ngu

ङू ङृ ङॄ ङॢ
ngu ngheri ngherì ngheli

ङॣ ङे ङै ङो
ngheli nghe nghei ngo

ङौ ङं ङः ॥
ngaù ngan ngâ.

च चा चि ची चु
Cia cia ci ci ciu

चू चृ चॄ चॢ चॣ
ciu ceri cerì celi celì

चे चै चो चौ चं
ce ceì cio ciaù cian

चः ॥
ciâ.

छ

⁀ छ छा छि छी छु

Ciha ciha cih cih cihu

छू छृ छॄ छॢ छॣ

cihu cehri cehrì cehli cehlì

छे छै छो छौ छं

ceh cehì ciho ciahù cihan

छः ॥

cihâ.

⁀ ज जा जि जी जु

Gia gia gi gi giu

जू जृ जॄ जॢ जॣ

giu gieri gierì gieli gielì

जे जै जो जौ जं

gie gieì gio giaù gian

छः ॥

giâ.

	ज	जा	जि	जी	जु
	Giha	giha	gih	gih	giuh
	जू	जृ	जॄ	जॢ	जॣ
	giuh	giehri	giehrì	giehli	giehlì
	जे	जै	जो	जौ	जं
	gieh	giehì	gioh	giahù	giahn

जः ॥

giâh.

	ञ	ञा	ञि	ञी
	Nghion	nghia	nghi	nghi
	ञु	ञू	ञृ	ञॄ
	nghiu	nghiu	nghieri	nghierì

ञ

ञॢ ञॣ ञे ञै
nghieli nghielì nghie nghieì

ञो ञौ ञं ञः ॥
nghio nghiaù nghion nghiâ.

ट टा टि टी टु
Ta ta ti tì tu

टू टृ टॄ टॢ टॣ
tù teri terì teli telì

टे टै टो टौ टं
te teì to taù tan

टः ॥
tâ.

ठ ठा ठि ठी ठु
Tha tha thi thì thu

ठू ठृ ठॄ ठॢ ठॣ

thu theri therì theli tehì

ठे ठै ठो ठौ ठं

the theì tho thaù thun

ठः ॥

thâ.

ड डा डि डी डु

Da da di di du

डू डृ डॄ डॢ डॣ

du deri derì deli delì

डे डै डो डौ डं

de deì do daù dan

डः ॥

dâ.

ढ

ढ	ढा	ढि	ढी	ढु
Dha	dha	dhi	dhi	dhu
ढू	ढृ	ढॄ	ढॢ	ढॣ
dhụ	dheṛi	dheṛì	dheḷi	dhelì
ढे	ढै	ढो	ढौ	ढं
dhe	dheì	dhọ	dhaù	dhan
ढः ॥				
dhâ.				

ण	णा	णि	णी	णु
Na	na	ni	ni	nu
णू	णृ	णॄ	णॢ	णॣ
nu	neri	nerì	neḷi	nelì
णे	णै	णो	णौ	णं
ne	neì	no	naù	nan

णः

णः ॥

nâ.

१ त ता ति ती तु

Ta ta ti ti tu

तू तृ तॄ तॢ तॣ

tu teri terì teli telì

ते तै तो तौ तं

te teì to taù tan

तः ॥

tâ.

१ थ था थि थी थु

Tha tha thi thi thu

थू थृ थॄ थॢ थॣ

thu theri therì theli thelì

थ

थे थै थो थौ थं

the theì tho thaù than

थः ॥

thâ .

द दा दि दी दु

Da da di di du

दू दृ दॄ दॢ दॣ

du deri derì deli delì

दे दै दो दौ दं

de deì do daù dan

दः ॥

dâ .

ध धा धि धी धु

Dha dha dhi dhi dhu

धू

धू	धृ	धॄ	धॢ	धॣ
dhu	dheri	dherì	dheli	dhelì
धे	धै	धो	धौ	धं
dhe	dheì	dho	dhaû	dha
धः ॥				
dhâ.				

न	ना	नि	नी	नु
Na	na	ni	ni	nu
नू	नृ	नॄ	नॢ	नॣ
nu	neri	neri	nali	nalì
ने	नै	नो	नौ	नं
ne	neì	no	naù	nan
नः ॥				
nâ.				

प	पा	पि	पी	पु
Pa	pa	pi	pi	pu
पू	पृ	पॄ	पॢ	पॣ
pu	peri	perì	peli	pelì
पे	पै	पो	पौ	पं
pe	peì	po	paù	pan
पः ॥				
pâ .				

फ	फा	फि	फी	फु
P-ha	p-ha	p-hi	p-hi	p-hu
फू	फृ	फॄ	फॢ	
p-hu	p-heri	p-herì	p-helì	
फॣ	फे	फै	फो	फौ
p-helì	p-he	p-heì	p-ho	p-haù

फ

फं फः ॥

p-han p-hâ.

ब	बा	बि	बी	बु
Ba	ba	bi	bi	bu
बू	बृ	बॄ	बॢ	बॣ
bu	beri	berì	beli	belì
बे	बै	बो	बौ	बं
be	beì	bo	bau	ban

बः ॥

bâ.

भ	भा	भि	भी	भु
Bha	bha	bhi	bhi	bhu
भू	भृ	भॄ	भॢ	भॣ
bhu	bheri	bherì	bheli	bhelì

भे

भे भै भो भौ भं

bhe bheì bho bhaù ban

भः ॥

bhâ.

म मा मि मी मु

Ma ma mi mi mu

मू मृ मॄ मॢ मॣ

mu meri merì meli melì

मे मै मो मौ मं

me meì mo maù man

मः ॥

mâ.

य या यि यी यु

Gia gia gii gii giu

य

यू	यृ	यॄ	यॢ	यॣ
giu	gieri	gierì	gieli	gielì
ये	यै	यो	यौ	यं
gie	gieì	gio	giaù	gian

यः ।।

giâ.

र	रा	रि	री	रु
Ra	ra	ri	ri	ru
रू	रृ	रॄ	रॢ	रॣ
ru	rri	rrì	rli	rli
रे	रै	रो	रौ	रं
re	reì	ro	raù	ran

रः ।।

râ.

ल	ला	लि	ली	लु
La	la	li	li	lu
लू	लृ	लॄ	लॢ	लॣ
lu	lri	lrì	lli	llì
ले	लै	लो	लौ	लं
le	lei	lo	lau	lan
लः ॥				
lâ.				

व	वा	वि	वी	वु
Va	va	vi	vi	vu
वू	वृ	वॄ	वॢ	वॣ
vu	veri	verì	veli	velì
वे	वै	वो	वौ	वं
ve	vei	vo	vau	van

वः ॥
vâ.

श	शा	शि	शी	शु
Scia	ſcia	ſci	ſci	ſciu
शू	शृ	शॄ	शॢ	शॣ
ſciu	ſceri	ſcerì	ſceli	ſcelì
शे	शै	शो	शौ	शं
ſce	ſcei	ſcio	ſciau	ſcian

शः ॥
ſciâ.

ष	षा	षि	षी	षु
Kha	kha	khi	khi	khu
षू	षृ	षॄ	षॢ	षॣ
khu	keri	kerì	keli	kelì

षे षै षो षौ षं

khe khei kho khau khan

षः ॥

khâ .

स सा सि सी सु

Sa ſa ſi ſi ſu

सू सृ सॄ सॢ सॣ

ſu ſri ſrì ſeli ſelì

से सै सो सौ सं

ſe ſei ſo ſau ſan

सः ॥

sâ .

ह हा हि ही हु

Ha ha hi hi hu

हू	हृ	हॄ	हॢ	हॣ
hu	heri	herì	heli	helì
हे	है	हो	हौ	हं
he	hei	ho	hau	han

हः ॥

hâ.

क्ष

क्ष	क्षा	क्षि	क्षी	क्षु
Ciha	ciha	cihi	cihi	cihu
क्षू	क्षृ	क्षॄ	क्षॢ	क्षॣ
cihu	cehri	cehrì	cehli	cehlì
क्षे	क्षै	क्षो	क्षौ	क्षं
ceh	cehì	ciho	cihau	cihan

क्षः ॥

cihâ.

CAP:

CAP. VI.

De pluribus Consonantibus unico Apice conscriptis, eorumque denominatione.

INdostanae linguae praeceptores suas litteras in quatuor classes distribuunt, nempe in *sand*, seu simplices; in *asand*, non simplices, id est compositas; in *pult*, seu tumidas; & in *purna*, sive plenas. De prioribus abunde disseruimus supra: de posterioribus quaedam adnotanda supersunt.

Itaque *pult*, seu tumida dicitur littera tribus consonantibus constans, vel duabus consonantibus, & una vocali; e. g.

शास्त्र *sciastr* ars liberalis, सक्ति *sakhti* durities: utriusque vocis ultima syllaba est *pult*; altera, quia tres consonantes, nempe स, त, र copulantur in unam; altera vero, quia concurrunt duae consonantes, scilicet क्ष, & त, & una vocalis, nempe ई.

Purna, seu plena est littera, quae ex tribus consonantibus, & una vocali conficitur; e. g. स्त्रीलींग *strilingh* femininum genus; vox monosyllaba स्त्री *stri* ex quatuor litteris, nempe ex

स

म, त, र, & ई vocali componitur, बबर्ची *babarci* coquus: In hac voce tres syllabas numera, scilicet ब,ब,र्ची; priores duae sunt *sand*, quia ex simplici ब *ba* constant; tertia est *purna*, quia ex uno र, duobus च, & ई longo formatur.

Hic autem silentio praetereundum non est, inter ipsos etiam Indostanos in dubium vocari, utrum puncta *anckar*, & *bisarkâ* inter vocales sint recipienda. Qui vocalibus illa accensent, praefatas litteras र्बी,

& ञ्ञ, & ceteras ex tribus consonantibus, & una vocali compositas चौकोंदा *ciaukonda*, id eſt quadratas appellant, & nomen *purna* iis litteris donant, quae non ſolum ex tribus conſonantibus, & una vocali, ſed ex punctis quoque *ankar*, vel *biſarkâ* componuntur. Eiuſmodi eſſet ſecundus character dictionis अस्त्रांग *aſtrang* ſaltator, in quo ſimul copulantur स, त, र, अ, & punctum ० *anckar*. Illi verò, qui eadem puncta e vocalium catalogo expungunt, eo quod neutrum ſine ali-

alicuius vocalis, vel consonantis adminiculo in dictionibus locum habere valeat; reiecta *ciaukonda*, seu quadrata, solas *sand*, *asand*, *pult*, & *purna* admittunt, & compositam ex quatuor litteris (sive dein puncta *anckar*, aut *bisarkâ* iuncta sint, sive non) indiscriminatim *purna* denominant.

Antequam ad exempla procedamus coniunctionum consonantium cum consonantibus, observa primo in copulátione quacumque aliam esse litteram rectricem, quae ceteras regit, aliam rectam, quae a rectrice dirigitur. Littera recta illa dicitur, quae prior, recta vero, quae

quae posteriori loco est pronuncianda; e. g. प्रगटी *pragati* manifestatio, prima syllaba est *asand*, composita ex प *p*, & र *r*, sed *p* dicitur rectrix, quia primum, र *r* vero recta vocatur, quia secundum in pronunciatione locum obtinet. Oppositum eveniret, si scriberes सर्प *sarp* serpens, in qua voce र *r* regit प *p*, & illa rectrix, ista recta dicitur.

Secundo notandum est, consonantium alias a dextris; alias a sinistris, alias subtus, seu ad pe-

pedem, alias demum in ipſo corpore unius, eiuſdemque characteris ſibi invicem copulari.

Sola conſonans र *ra* quandoque deſuper connotatur hoc ſigno ~ (quod Indoſtani रेफ़ल *rep-hl* appellant) & tunc regit ceteras omnes, quibuſcum unitur; exemplum habes in allata voce सर्प, item अर्थ *arth* explicatio, सुर्ग्ग *ſurgg* ſol. Cum vero exaratur in corpore, vel ad pedem alterius, ſemper eſt recta.

Quomodo autem, & qua ſui

ſui parte conſonantes reliquae in copulationibus exarari debeant, univerſaliter definiri non poteſt. Quamobrem ad ſequentia coniunctionum exempla oportet recurrere; cetera Magiſter, ſtudium, & uſus docebunt.

Iam vero ad dignoſcendum, quae ſit conſonans recta, & quae rectrix, haec regula generalis tenenda eſt. Conſonans illa, quae aliqua ſui parte connotatur a ſiniſtris alicuius characteris compoſiti, ſemper eſt rectrix; eam vero, quae a dextris, vel in corpore, vel ad pedem adnectitur, ab alia regendam eſſe intelligas. Exempla: अ·स्थ·न *aſtan* mammilla, haec vox

vox tres habet syllabas, nempe अ स्प न्, quarum secunda est *asand*, composita ex स, & प; sed quia consonans स per hanc sui partem स् a sinistris describitur, regit annexum प; hoc vero regitur, quia copulatur a dextris; hinc legitur *astan*, non *atsan*. Eadem ratione in vocabulo प्रगट *pragat* manifestus; prima syllaba constat ex प, & र; sed quia र ad pedem litterae प hac lineola / exprimitur, ipsa consonans र est *recta*, प vero *rectrix*, unde pronun-

nunciari debet *pragat*, *non rapgat*.

Quod ſi in corpore, vel ad pedem characteris compoſiti plures conſonantes concurrant, tunc quae ſuperiorem occupat locum, erit rectrix, reſpectu inferioris; inferior autem recta, & utraque ſimul regetur ab alia, ſcilicet a littera continente. Exemplum ſit अस्त्रांग *aſtrangh* ſaltator; ſecunda ſyllaba, nempe स्त्रा, componitur ex स, त, र, अ, & puncto °; ſed quia र unitur ad pedem ſub त, ideo regitur a त ſibi ſuperiore,

&

& ambae ſimul reguntur a प, in cuius corpore continentur. Quoad vocales iam monuimus alibi, eas ſive deſuper, ſive ſubtus, ſive a dextris, ſive copulentur a ſiniſtris, numquam regere, ſed regi a conſonantibus, atque adeo in pronunciatione ſemper eſſe poſtremas. Denique puncta *ankar*, & *biſarkâ* ſyllabam omnino claudere debent; quapropter poſt ipſas etiam vocales ſunt pronunciandae. His praenotatis, ſit

CAP-

CAP. VII.

Tabula Conſonantium Aſand, Pult, *&* Purna.

CUM in hac lingua maxima exſtet difficultas recte pronunciandi ſyllabas, praecipue *pult*, & *purna*, cumque eaedem conſtent ex pluribus conſonantibus diverſos pronunciandi modos exquirentibus, quam arduum ſit, viva deficiente voce, ſolo calamo in huius idiomatis pronunciatione ceteros inſtruere, perfacile dignoſcetur, ſi Indoſtanorum diligentiam perpendamus, qua pueros ſuos exercent ad optime promendas ſyllabas, antequam

quam illos ad legendum primitivos libros promoveant. Tantum enim in illarum recitatione dietim illos exercent, tum recto servato ordine a prima ad ultimam, tum ordine inverso ab ultima ad primam syllabam, donec longa exercitatione litteras omnes distincte, optimeque, ac sua quaque propria modulatione proferant. Nos ad supplendum deficentiam vivae vocis iam notavimus per quosdam accentus diversitatem modulationis requisitae a litteris *sand* simplicibus; & sicut in explicatione consonantium primae tabulae per has notas ⁝ ⁝, vel ⁝ ʌ, aut ⁝ ⁝ in-

F di-

dicavimus litteras illas promendas esse *palatinas* simul, & *nasales*, vel *palatinas* simul, & *tenues*, aut *palatinas*, & *semi-aspiratas* simul; sic nunc monitum facimus in litteris *asand*, *pult*, & *purna*, eamdem legem servandam esse in proferendis syllabis modulationibus requisitis ab unaquaque consonante, quae ad conficiendam quamlibet istarum syllabarum coalescat. At cum in pluribus verba contexere, circa litterarum modulationem, supervacaneum fore iudicemus, cum sine docente magistro perdifficile sit perfectam obtinere prolationem, ideoque ne longam

gam, inutilemque texamus seriem consonantium consonantibus ipsis copulatarum, seiunctim eas praemittendas litterarum partes statuimus, quae frequentius annecti solent aliis consonantibus tum ad sinistram, vel ad dexteram, tum in corpore, vel ad pedem omnium apicum. Has litterarum partes claudicantes denominare iudicavimus, quod sive a sinistris regant, sive a dextris, seu in corpore, vel ad pedem reperiantur coniunctae, ut regantur, sicut semper multum de sua forma intercidunt, sic aliquantulum & de earum sono, ac potestate amittunt.

Tabula Consonantium Claudicantium.

Integrae.	*Claudicantes.*	*Integrae.*	*Claudicantes.*
ग	ग्	ञ	ञ्
घ	घ्	म	म्
च	च्	य	य्
ज	ज्	र	र्
त	त्	र	र्
थ	थ्	ल	ल्
ध	ध्	व	व्
न	न्	श	श्
प	प्	ष	ष्
ब	ब्	स	स्

Ne autem ultrius, quam

par

par est, taedio afficiamus legentes omnium describendo Tabulas Consonantium, quibus claudicantes coniunctae demonstrentur, cum istae ad triginta quatuor usque, totidemquae Tabulas ascendant, quae coniunctas litteras, vocalibus copulatis, exhibeant; illas tantum hic dare selegimus Tabubulas coniunctionum, quae frequentius inter legendum solent occurrere. Ex istis enim studiosus lector intelligere poterit, quomodo ceteris consonantibus claudicantes apponendae sint, & quomodo appositis vocales connectendae. Primam ergo Tabulam proponimus con-

iunctionis litterae य्, quae ſemper a dextris copulatur ceteris (ſicut & ipſi Indoſtani proponere ſolent) deinde ceteras, quas ſelegimus, ſubiungemus.

Tabula I. य् *coniunctae a dextris.*

क्य	ख्य	ग्य	घ्य	ङ्य
Kja	khja	ghja	ghjha	nghja
च्य	छ्य	ज्य	झ्य	ञ्य
cja	cjha	gja	gjha	nghja
ट्य	ठ्य	ड्य	ढ्य	ण्य
tja	tjha	dja	djha	nja
त्य	थ्य	द्य	ध्य	न्य
tja	tjha	dja	djha	nja

प्य

प्य	फ्य	ब्य	भ्य	म्य
pja	p-hja	bja	bhja	mja
ग्य	र्य	ल्य	व्य	श्य
gja	rja	lja	vja	ſcja
ष्य	स्य	ह्य	क्ष्य	ः।ः
xjha	sja	hja	ccja	

Tabula II. त *coniunctae a ſiniſtris.*

त्क	त्ख	त्ग	त्घ	त्ङ
Tka	tkha	tga	tgha	tgna
त्च	त्छ	त्ज	त्झ	त्ञ
tcia	tciha	tgia	tgiha	tgnion
त्ट	त्ठ	त्ड	त्ढ	त्ण
tta	ttha	tda	tdha	tna

त्त त्थ त्द त्ध त्न
tta ttha tda tdha tna

त्प त्फ त्ब त्भ त्म
tpa tp-hha tba tbha tma

त्य त्र त्ल त्व त्श
tgia tra tla tva tſcia

त्ष त्स त्ह त्क्ष ॥
tкha tſa tha tccia.

Tabula III. न *ad pedem coniunctae.*

क्न ख्न ग्न घ्न ङ्न
Kna кnha ghna ghnha ngna

च्न छ्न ज्न झ्न ञ्न
cna cnha gina ginha nnghion

ट्न	ठ्न	ड्न	ढ्न	ण्न
tna	tnha	dna	dnha	nna
त्न	थ्न	द्न	ध्न	न्न
tna	tnha	dna	dnha	nna
प्न	फ्न	ब्न	भ्न	म्न
pna	p-hna	bna	bhna	mna
य्न	र्न	ल्न	व्न	श्न
gnna	rna	lna	wna	ſcna
ष्न	ह्न	क्ष्न	ः।ः	
κhna	hna	ccna.		

Tabula IV. स *coniunctae a ſiniſtris.*

ᨒ	स्क	स्ख	स्ग	स्घ	स्ङ
	Sκa	ſκha	ſga	ſgha	ſnga

स्च

स्च	स्छ	स्ज	स्झ	स्ञ
ſcia	ſciha	ſgia	ſgiha	ſgnion
स्ट	स्ठ	स्ड	स्ढ	स्ण
ſta	ſtha	ſda	ſdha	ſna
स्त	स्थ	स्द	स्ध	स्न
ſta	ſtha	ſda	ſdha	ſna
स्प	स्फ	स्ब	स्भ	स्म
ſpa	ſp-ha	sba	sbha	ſma
स्य	स्र	स्ल	स्व	स्श
ſgia	ſra	ſla	ſva	ſſcia
स्ष	स्स	स्ह	स्क्ष	॥
ſkha	ſſa	sha	ſccia.	

Ta-

Tabula V. र् *coniunctae in vertice Consonantium.*

र्	र्क	र्ख	र्ग	र्घ	र्ङ
	Rka	rkha	rga	rgha	rngha
	र्च	र्छ	र्ज	र्झ	र्ञ
	rcia	rciha	rgia	rgiha	rgnion
	र्ट	र्ठ	र्ड	र्ढ	र्ण
	rta	rtha	rda	rdha	rna
	र्त	र्थ	र्द	र्ध	र्न
	rta	rtha	rda	rdha	rna
	र्प	र्फ	र्ब	र्भ	र्म
	rpa	rp-ha	rba	rbha	rma
	र्य	र्र	र्ल	र्व	र्श
	rgja	rra	rla	rva	rſcia

र्ष

र्ष र्स र्ह र्श ॥

rkha rſa rha rccià.

Hae omnes litterae, quas in allatis Tabulis propoſuimus, iuxta adductas regulas in Cap. VI. ſic ſcriptae, ſunt *aſand*; at ſi illis uniantur vocales, *pult* evadent; *pult* pariter obtinebunt naturam, ſi in vertice, ac in lateribus, aut ad pedem alius claudicans apex apponatur; quod ſi *pult* litteris addantur vocales a dictionibus requiſitae, evadent *purna*. Hic vero apex *purna* extra libros ſcientificos raro occurrere ſolet, quamquam dictio ſcribenda iuxta orthographiae regulas illo cha-

charaƈtere ſcribi expoſcat; at cum vulgares homines, & etiam Brammhanes, demptis eruditioribus, has regulas fere penitus ignorent, ſeiunƈtim ſcribunt conſonantes omnes ad *pult* apicem ſcribendum requiſitas, & maxime ad *purna*: e. g. ad reƈte ſcribendum *aſtranghini* ſaltatrix, ſic ſcribi debet अस्त्रांगीनी; inſcii ſcribunt अस्तरानगीनी *aſtaranghini*. Hinc quotidie evenit, ut iſti in legendis libris, propriiſque manibus exaratis ſcripturis, ſemper haeſitando legant, & peſſime proferant. Ut autem clarius pateant, quas hucuſque tra-

tradidimus, regulae, aliquas di-ctiones ſubiiciendas ſtatuimus, ad quarum rectam ſcriptionem characteres *pult*, & *purna* requiruntur.

Dictionum exempla.

अश्नान *Aſcnana* Lavacrum.

अस्वर *Aſuar* Equeſter.

अवग्य *Avoghja* Inobedientia.

कस्ट *Kaſt* Labor.

कबुल्यत *Kabuljet* Explicatio.

खम्हींद *Kahmind* Herus.

ग्यनगा स्टि *Ghiangoſti* Diſputatio.

तुम्हारा *Tubhhara* Tuum.

दुगुा *Dugna* Dupliciter.

धर्म्म *Darmm* Opus bonum.

ब्यकुल *Biakul* Anguſtia preſſus.

वीस्वस *Biſſuas* Confidentia.

वीद्यावंद *Bidhjavand* Doctor legis.

मीथ्यावंद *Mithjavand* Genialis.

मुग्धा होना *Mugdahona* Obmuteſcere.

इस्त्री *Iſtri* Mulier.

उंञ्चाई *Uncciai* Altitudo.

अधर्मिस्ट *Adarmist* Operator mali.

शास्त्रवंत *Sciastravant* Facultatum doctor.

स्मीत्री *Smitri* Directorium.

Ex allatis dictionibus, quas ad inutilem Tabularum prolixitatem vitandam recensuimus, clare patet Indostanorum usus copulandi consonantes ad syllabas *pult*, & *purna* conficiendas; ideo ne plura circa hoc dicamus, ad modum, quo ipsi supplent defectum litterarum, quae ipsis haud sunt, procedimus.

CAP.

CAP. VIII.

Quomodo Indostani suppleant defectum carentium sibi Consonantium: Traduntur Litterae Alphabeti ordine Brammhanico dispositae.

INnuimus supra pag. 6. penes Indostanos inter quinquaginta vocales, ex quibus Alphabetum eorum componitur, desiderari litteras F. Q. X. Y. Z. Quomodo huic defectui occurrant, heic nunc nos adnotandum putamus; siquidem ipsis etiam aliquando istarum litterarum usus venit tum ad proprias, tum ad exteras dictiones scribendas, & proferendas; ideoque eorum praxim sectantes advertimus.

G De-

Deficientiam litterae *f* ſuppleri ab ipſis uſu ſecundi फ *p-h* aſpirati; iſto enim apice proprias inſcribunt voces, conſonatem *f* exquirentes; attamen *f* pronunciare minime queunt, carentes aptitudine inflectendi linguam ad huius litterae prolationem, ſed ſemper *p-h* diſtincte proferunt, ut in voce फीलमोरोग *p-hil morogh* pullus gallinaceus, vel rectius pullus Elephantinus; nam फील *p-hil* Samſcritice Elephantem exprimit. Sic etiam in exteris vocibus dicunt फीरंगी *p-hiranghi* pro *franghi* Eu-

Europeus, & फीरिंगीस्तां *p-hiranghiſtan* pro *franghiſtan* Europae regiones.

Duplici modo autem occurrunt deficientiae litterae *q*, primo addendo vocalem ु *u* brevem, vel longam ad pedem primae conſonantis कु *k*; e.g. कुफुति *kup-huti* animi turbatio, & ſic aliquo modo exprimunt litteram *q*. At perfectius huius litterae defectum ſupplent litterati Brammhanes, de duabus conſonantibus litteris unum efformantes apicem; ſcilicet primo apici कु *k* in ſiniſtro latere adnectunt partem conſonantis व *wa*;

ſic क्ष , & hinc *q* facile conficitur: ut in voce मक्षाँपुरनी *maquampurni* Maquapurenſis mulier.

Eodem apice क्ष *k*, cui proxime adnectunt ſecundum ष *ſa*, in prolatione elidendum, obtinent *x*, vel *ks*, & ſcribunt Perſicam vocem ष क्ष *ſaks* perſona. Litterati vero in eorum Alphabeto apicem habent ſic क्ष efformatum, qui latinae litterae *x* aliquo modo aequivalet, & quo iidem utuntur: alii vero ex characteribus क्ष, & ष hunc conficiunt

ficiunt

ficiunt apicem क्ष, quo *kſa* ſcribunt, & proferunt.

Litteram *y* omnino ignorant, ideoque carent.

Denique alio modo proſpiciunt deficientiae *z*, ſcilicet ex prima littera ज *gia*, quae tertia eſt in ſecundo regeſto conſonantium *ſand*, & ex ultima य *gia*, vel *ja*, quae prima eſt in ſexto regeſto, hunc ſingularem apicem conſtruunt ज्ञ, & litteram aliquantulum noſtrum elementum *z* exprimentem obtinent, cuius ſonum per latinos characteres adumbrare non poſſumus; cum ſola magiſtri

vox exprimere valeat. Deinde advertendum putamus, habere Indoſtanos iſta duo puncta ः, quibus non raro utuntur, ſignantes eadem in medio alicuius dictionis, quae proferenda eſt aliqua cum interpolatione prolationis; nimirum has praecipue duas voces ſcribunt ſemper सुःख *ſukh*, दुःख *du-kh*, inter quas ſignata puncta indicant ſecundam ſyllabam cum aliqua ſuſpenſione eſſe proferendam.

Et hoc de Indoſtano Alphabeto dixiſſe ſit ſatis, ſi tamen lectores noſtros monuerimus, omnes has regulas, quas hucuſque tradidimus, quaſque Miſ-

ſio-

ſionarius quidam Capuccinus a duobus ſuis in lingua Indoſtana praeceptoribus Brammhanibus accepit; ab uno ſcilicet dicto बलगोवींद *Balgobinda* in regia civitate पटना *Patna*, ab altero nomine कुंजेलशोकुर *Kungel-ſciokur* in civitate pariter regia बेतीआ *Betia*, non modo ad Alphabetum commune, de quo hactenus egimus, ſed etiam ad Alphabetum *Samſcrit*, ſeu litterale pertinere. Hoc autem alias inſuper regulas habet, atque alia praecepta, tum & diverſam apicum diſpoſitionem. Brammhanes tamen, ut iam in-

nuimus, maximo ſtudio, tum zelo ſervandi Religionis arcana, tum metu punitionis ſubeundae, non ſolum alienigenis, ſed terrigenis etiam, qui de eorum tribubus non ſunt geniti, abſcondere ſolent huius Alphabeti inſtitutiones. Vt enim ſacrorum eorum वेद पुरना *Bed purana*, vetuſtorum ſcilicet codicum intelligentia unice apud ipſos remaneat, ceteris autem perpetuis in tenebris deliteſcat, Grammaticam confecerunt, quam स्वरासोत *ſuoaraſot* vocant, a स्वरासोती *Suoaraſoti* ſcientiarum omnium apud ipſos

Dea

Dea, & largitrice. Regulae vero, quae ad intelligentiam sacrorum Librorum in hac Grammatica praescribuntur, tam difficiles sunt, & involutae, si verum est, quod supra laudatus Magister Balgobinda Missionariis asseruit, ut ipse, qui longo iam tempore eidem studuerat, & tunc temporis tertium iam cursum arripuerat ad Brammhanorum pueros in *Samscrit* idiomate instituendos, asserere non dubitaverit, in diem novas semper reperisse difficultates, novasque obtinuisse cognitiones, quibus antea caruerat. At cum nobis concessum non fuerit talia penetrasse secreta, ut aliis ad ulte-

ulteriora perſcrutanda planam viam panderemus; quae obtinuimus tamen, lectoribus praebebimus, ac trademus ordinem, ſeu diſpoſitionem Brammhanicarum litterarum ſimplicium; ſeu *ſand'*, ſicut in praefato eorum libro *ſuaraſot* reperitur.

Ut autem melius dignoſcatur differentia, quae intercedit quoad ordinem, ſeu diſpoſitionem apicum utriuſque Alphabeti, heic nunc primum Alphabetum, de quo huc uſque egimus, iterum repetere iudicavimus, ſtatuentes nimirum id ipſum ex adverſo huius ſcientifici Alphabeti; ac utriuſque litteris numericas notas ſupraponentes,

tes, ut ex earum indicatione melius advertere liceat, quo in loco ſcientifici Alphabeti locatae ſint litterae, quae recto ordine in primo reperiuntur diſtributae.

Litterae Alphabeti ordine Brammhanico diſpoſitae:

Vocales breves.

अ	इ	उ	ऋ	ऌ
a	i	u	ri	lri.

Vocales longae.

आ	ई	ऊ	ॠ	ॡ
a	i	u	rì	lrì.

Quae habent vim Diphthongi.

ए	ऐ	ओ	औ
e	ei	o	ou.

Puncta.

अं	अः	ः । ः
an	â.	

Al-

Alphabetum Commune.

1	2	3	4	5
क	ख	ग	घ	ङ
Ka	kha	ga	gha	nga
6	7	8	9	10
च	छ	ज	झ	ञ
cia	ciha	gia	giha	nghion
11	12	13	14	15
ट	ठ	ड	ढ	ण
ta	tha	da	dha	ńa
16	17	18	19	20
त	थ	द	ध	न
ta	tha	da	dha	na
21	22	23	24	25
प	फ	ब	भ	म
pa	p-ha	ba	bha	ma
26	27	28	29	30
य	र	ल	व	श
giâ	ra	la	va	ſcia
31	32	33	34.	
ष	स	ह	क्ष	ः ।ꣳ
Kha	ſa	ha	ccia.	

Al-

Alphabetum Litterale.

ँ

33	26	29	27	28	
ह	य	व	र	ल	
Ha	ja	va	ra	la	
10	15	20	5	25	
ञ	ण	न	ङ	म	
nghia	na	na	nga	ma	
34	14	19	4	24	
क्ष	ढ	ध	घ	भ	
ccia	dha	dha	gha	bha	
8	13	18	3	23	
ज	ड	द	ग	ब	
gia	da	da	ga	ba	
2	22	7	12	17	
ख	फ	छ	ठ	थ	
kha	p-ha	ciha	tha	tha	
6	11	16	1	21	
च	ट	त	क	प	
cia	ta	ta	ka	pa	
9	30	31	32.		
झ	अ	ष	स	ः।ः	
giha	xa	kha	ſcia.		

CAP. IX.

Alphabetum populare Indostanorum, vulgo Nagri.

DE Indostano Alphabeto expresso litteris Universitatis *Kasi*, ac de modo coniungendi vocales cum consonantibus, & consonantes consonantibus copulandi ad syllabas *asand*, *pult*, *&* *purna* conficiendas, huc usque egimus; nunc pauca innuenda supersunt de characteribus vulgo नागरी *Nagri* dictis, quibus omnes terrigenae utuntur ad familiares epistolas, communesque libros scribendos, & ad alia omnia,

sive

five ad religionem, five ad poli-tiam fpectent, quae भाखाबोली *bhakà boli* vulgari fermone fcri-ptis fervanda cenfentur.

In hoc Alphabeto quadraginta quatuor litterae tantum numerantur. Refpuunt enim inter vocales litteram *ri*, & *li* tam brevem, quam longam, & puncta *bifarkâ*; e confonantibus etiam expungunt ultimum apicem क्ष *ccia*, cui fubftituunt छ *cihà* fecundum, qui apex feptimus eft inter confonantes. Huius fane apicis repetitionem in Alphabeto non faciunt, nifi ad harmoniam, feu me-

metri consonantiam in recitatione servandam: qua ex caussa etiam inter vocales in fine earum recitatione repetunt primum अ *a* sine punctis.

Omnes huius Alphabeti apices scribunt pensiles a supra extensa orizontaliter linea, quam in principio scribendi signant a sinistra ad dexteram in papyro; deinde inchoantes scripturam ab illa suspendunt litteras aeque inter se distantes, citra ullum signum, vel spatii distinctionem, qua dictio a dictione distingui queat; sed tantum expleta periodo, दोह बुंधा *doh bundha*, duo puncta : efformant.

mant; & in fine tractatus, vel scripturae unam, vel duas lineas inter quatuor puncta designant. Vocales huius Alphabeti sic scribunt:

अ	आ	इ	ई	उ	ऊ
A	a	i	i	u	u
ए	ऐ	ओ	औ	अं	अः
e	ei	o	au	an	a.

Consonantes.

क	ख	ग	घ	ङ
Ka	kha	ga	gha	nga
च	छ	ज	झ	ञ
cia	ciha	gia	giha	nghion

ट ठ ड ढ ण

ta tha da dha na

त थ द ध न

ta tha da dha na

प फ ब भ म

pa p-ha ba bha ma

य र ळ व श

gia ra la va ſcia

ष स ह छ ः। ः

kha ſa ha ciha.

Huius Alphabeti apices in omnibus, & per omnia tam in voce, quam in tono, ac poteſtate cum litteris allati ſuperius Alphabeti conveniunt; nec in

in copulatione vocalium cum consonantibus, neque in coniunctione aliquarum consonantium cum aliis consonantibus, quibus in scriptione frequentius utuntur, descrimen ullum inter eos occurrit. Prima consonans vocalibus annexa pro ceteris omnibus praestet exemplum:

क	का	कि	की	कु	कू
Ka	ka	ki	ki	ku	kų
के	कै	को	कौ	कं	क
ke	kei	ko	kau	kan	ka

Quo ad consonantes consonantibus copulatas nova afferre exempla superfluum iudica-

mus , cum a consonantium, quae supra attulimus, exemplis nulla in re haec ipsa nunc differant, nisi in suspensione apicum ab orizontali linea. Verum tamen est, Indostanos non semper huiusmodi coniunctionibus uti, quas etsi ad dictiones scribendas orthographiae leges exposcant, tamen persaepe omittunt, ac dumtaxat in aliquibus frequentioribus dictionibus solent usurpare.

Obiter nunc advertendum putamus, Indostanos Amanuenses persaepe propriis gaudere calami tractibus, per quos aliquantulum litterarum figura immutatur, ex qua dein legenti-

tibus dubietas oritur, quoad illarum naturam dignoscendam; verumtamen hi ipsi calami tractus diversi, ac varii, cuiusmodi esse possent pro ख *kah* scribere ष; pro च *cià* चे, च; pro ज *gia* ज; pro र *ra* र; pro ल *la* ळ, ut alios similes nunc praetereamus, nullum discrimen, nec quoad prolationem, nec quoad potestatem litterae important.

C A P. X.

Alphabeta Indostanica ad ordinem Latini Alphabeti redacta iuxta eorum apicum potestatem.

HOc loci plurimum e re fore iudicamus, si allata

 hu-

hucuſque Alphabeta, & ad normam Indoſtani Alphabeti exarata, nunc ad ordinem Alphabeti Latini a nobis redigantur; ex hoc enim facilius quiſque, & diſtinctius cuiuſque characteris vim, atque poteſtatem poterit dignoſcere. Sit igitur ſequens ſchema:

A	अ	आ				
B	ब	ञ	भ			
C	च	छ	झ			
D	ड	ढ	द	ध	ε	
E	ऐ					
F	फ	फ				
G	ग	घ	ज	ε	ण	य

H

H	ह				
I	इ	ई			
K	क	ख	ष	ष्य	
L	ल	ळ			
M	म				
N	ङ	ञ	ण	न	०
O	ओ	अे			
P	प	फ	फ		
Q	कु	क			
R	र	त्र	~		
S	श	स	ष		
T	ट	ठ	त	थ	
V	उ	ऊ			

X कस क्ष

Y deeſt.

Z त

Ai, Ei ऐ

Au, Ou औ

Plura de hiſce Alphabetis Indoſtanorum ſcribere ſupervacaneum putamus, ideo ad tradendas numericas notas, ſuis ipſarum vocibus deſignatas, ac ſuſpenſis apicibus ſcriptas procedimus.

CAP.

C A P. XI.

De Notis numericis, quibus utuntur Indostani.

NUmericas Indostanorum Notas ab iis, quibus nos utimur, paullisper quoad figuram differre, clare cuique patet; quoad dispositionem vero, ac usum omnino nobiscum conveniunt. An vero ab Indis primum hae Notae conditae fuerint, ut nonnulli censuerunt; vel ipsi ab aliis, sicut nos Itali ab Arabibus, fuerint mutuati, nostrum non est hic inquirere; Ideo Indostanorum Notas, & voces tradimus, positis simul e regione Notis, quas Arabicas vocamus.

१	एक	*Ek*	1
२	दोह	*do*	2
३	तिन	*tin*	3
४	चहर	*cihar*	4
५	पांच	*panç*	5
६	छेह	*ceh*	6
७	साट	*ſat*	7
८	अट	*at*	8
९	नव	*nav*	9
१०	देस	*des*	10
११	इगारह	*igarah*	11
१२	बहरह	*barah*	12
१३	तेरह	*terah*	13

१४

१४	चौदह	*ciaudah*	14
१५	पंद्रह	*panhrah*	15
१६	सोलह	*ſolah*	16
१७	सतरह	*ſatrah*	17
१८	अठारह	*athara*	18
१९	उनइस	*uneihs*	19
२०	बीस	*bis*	20
२१	एकाइस	*ekais*	21
२२	बहइस	*bhais*	22
२३	तेइस	*teis*	23
२४	चौबीस	*ciau-bis*	24
२५	पाचीस	*pacis*	25
२६	छहबीस	*ceh-bis*	26

२७	साताइस	*ſat-ais*	27
२८	अटाइस	*ata-is*	28
२९	उंतीस	*hun-tis*	29
३०	तीस	*tis*	30
३१	एकतीस	*ek tis*	31
३२	बहतीस	*bah-tis*	32
३३	तेंतीस	*ten-tis*	33
३४	चौंतीस	*ciaun-tis*	34
३५	पेंहतीस	*pahen-tis*	35
३६	छह तीस	*cek-tis*	36
३७	सेंहतीस	*ſahen-tis*	37
३८	अटीस	*ar-tis*	38
३९	उंतालीस	*hun-talis*	39
४०			४०

४० चालीस *cialis* 40
४१ एकअलीस *ek alis* 41
४२ बेअलीस *bhe-alis* 42
४३ तेंतालीस *tent-alis* 43
४४ चौंतालीस *ciaunt-alis* 44
४५ पैंतालीस *pent-alis* 45
४६ छेहअलीस *ce-alis* 46
४७ सतालीस *ſat-alis* 47
४८ अर्टालीस *art-alis* 48
४९ हुंचास *hun-cias* 49
५० पचअस *pacias* 50
५१ एकावांन *eka-van* 51
५२ बहवान *bab-van* 52

५३	तेरपान	*ter-pan*	53
५४	चौपान	*ciau-pan*	54
५५	पंचपान	*panc-pan*	55
५६	छेहपान	*ceh-pan*	56
५७	साठपान	*ſat-pan*	57
५८	अर्टपानं	*art-pan*	58
५९	हुंसाट	*hun-ſat*	59
६०.	साट	*ſat*	60
६१	ऐकसाट	*ek-ſat*	61
६२	बह्वासाट	*bava-ſat*	62
६३	तीनसाठ	*tin-ſat*	63
६४	चारसाठ	*ciar-ſat*	64
६५	पांचसाट	*panc-ſat*	65

६६	छेह साट	*ceh-ſat*	66
६७	साटसात	*ſat-ſat*	67
६८	अर्तसाट	*art-ſat*	68
६९	हुंसातान	*bun-ſatara*	69
७०	सातान	*ſatara*	70
७१	एकअतान	*ek-atara*	71
७२	बहवअतान	*bah-uatara*	72
७३	तीनअतान	*tin-atara*	73
७४	चारअतान	*ciar-atara*	74
७५	पांचअतान	*panc-atara*	75
७६	छेहअवान	*ceh-atara*	76
७७	सातअतान	*ſat-atara*	77
७८	अटअतान	*at-atara*	78

७९ हुंअसी *hun-aſi* 79
८० असी *aſi* 80
८१ एकअसी *ek-aſi* 81
८२ दोअसी *do-aſi* 82
८३ तीनअसी *tin-aſi* 83
८४ छहरअसी *cihar-aſi* 84
८५ पाँचअसी *panc-aſi* 85
८६ छहअसी *ceh-aſi* 86
८७ सातअसी *ſat-aſi* 87
८८ अठअसी *at-aſi* 88
८९ नीनानाबे *nina-nabè* 89
९० नाबे *nabè* 90
९१ एकनाबे *ek-nabè* 91

९२	दोनाबे	*do-nabè*	92
९३	तीननाबे	*tin-nabè*	93
९४	चारनाबे	*ciar-nabè*	94
९५	पांचनाबे	*panc-nabè*	95
९६	छनाबे	*ceh-nabè*	96
९७	सातनाबे	*ſat-nabè*	97
९८	अटनाबे	*at-nabè*	98
९९	नीनानाबे	*nina nabè*	99
१००	सौ	*ſou*	100
१०००	हजार	*hagiar*	1000
१००००	दसहजार	*das-hagiar*	10000
१०००००	लाख	*lakh*	100000

१000000 करोर *karor* 1000000

१0000000 कोटि *koti* 10000000

CAP. XII.

Exercitatio lectionis Alphabeti Indostani a Tironibus peragenda ope Catechesis Christianae, quae heic proponitur.

PRO coronide huius nostri Alphabeti, ut clarius innotescant, quae huc usque diximus de syllabis *Sand*, *Asand*, *Pult*, & *Purna*, hic apponendam iudicavimus tum speciminis, tum exercitationis gratia Orationem Dominicam, ac Sa-

Salutationem Angelicam characteribus Brammhanibus scriptas, Latino tamen expressas idiomate: deinde, ut Indostanae Nationis dialectus etiam pateat, apponendũ censuimus Signum Crucis, tum eamdem Dominicam Orationem, Angelicam Salutationem, ac nostrae Fidei Symbolum; ac singula quidem tum huius Alphabeti characteribus, tum Indostanis dictionibus exarata, adiectis interlinearibus explicationibus, praebebimus.

Olim doctissimus P. Athanasius Kircherius S. I. Latinas has preces Brammhanicis characteribus Tabula aenea insculptas,

in ſua Cina Illuſtrata protulit; quae ſane Tabula in Lipſienſi editione C. variarum gentium Alphabetorum, una cum Dominicae Orationis verſionibus duplo maioribus, CC. nimirum, iiſque eorumdem Alphabetorum litteris, ac vario quinetiam identidem exoticarum regionum idiomate, tum & multiplici dialecto concinnatis, anno CIƆIƆCCXLVIII. excuſa per Christianum Fridericum Geſnern, relata deprehenditur. Verumtamen tum Kircheriana Tabula, tum Lipſienſis editio pluribus eſt in ſcriptione maculata mendis. Scimus, eumdem Kircherium, ut ipſe teſtatur, a P.

Hen-

Henrico Rothio eiuſdem Societatis Miſſionario Apoſtolico accepiſſe elementa Linguae Brammhanicae, quae idem Rothius longo, ac indefeſſo labore a Brammhanico homine maxima ſibi amicitia coniuncto, una ſimul cum litteratura, ac philoſophandi methodo perceperat; ut proinde huiusmodi ſcriptionis errata nec Scriptori, nec Editori adſcribenda putemus, ſed tantum Tabulae ſculptoribus, qui inuſitatos characteres ignorantes eadem errata forte invexerunt, quae nec ipſemet Kircherius valebat emendare, ut ipſe fatetur in citati Operis Cap. VII., ubi de litteris Bram-

mhanicis, his verbis: *Verum cum nec litterarum inusitatos ductus, neque linguam nossem, eos in suo Chao relinquendo consultius duxi, quam vano labore iis emendandis, magno temporis dispendio oleum, operamque perdere*. Ideo nos, qui per plures annos Brammhanicos Scriptores vidimus, praeceptores audivimus, & manus nostrae plura eorum scripta contrectaverunt, quin aliquam notam praefatis studiosissimis Scriptoribus impingamus, corrigere audemus laudatas Latinas Preces, ut hinc Lectores diiudicare facile possint, an concinne eaedem scriptae sint,

si

si tamen Latinarum dictionum syllabas cum syllabis Indostanorum comparare ipsos non pigeat. Sit igitur

Oratio Dominica iuxta Vulgatam versionem Brammhanicis characteribus expressa.

पातेर नोस्तर की एस इन
Pater noster, qui es in

चेलिस ; संक्टीफीचेतुर नो
caelis ; sanctiphicetur no-

मेन तुउम ; अदवेनीअत
men tuum, adveniat

रेग्नुम तुउम फीअत वोलुं
regnum tuum, p-hiat volun-

तास तुअ सीकुत इन चेलो

tas tua, ſikut in caelo,

एत इन तेररा :: पानेम

& in terra. Panem

नोस्त्रुम क्कोतीदिअनुम दा

noſtrum kuotidianum da

नोबिस होदीए : एत दी

nobis hodie, & di-

मितते नोबीस देविता नो

mitte nobis debita no-

स्त्रा सीकुत एत नोस दी

ſtra, ſikut & nos di-

ना

मित्तीमुस देबितोरीबुस
mittimus debitoribus

नोस्त्रीस एत ने नोस इन्दु
noſtris, & ne nos indu-

कस इन तेन्तातीओनेम:
kas in tentationem,

सेद लिबरा नोस आ
ſed libera nos a

मालो ।। आमेन ।।
malo. Amen.

Salutatio Angelica.

१ आवे मारीआ ग्रत्सीआ
Ave Maria gratia

प्लेना दामीनुस तेकुमः बेने
plena, Dominus tecum, bene-

दीक्ता तु इन मुलीएरीबुसः
dikta tu in mulieribus ,

एत बेनेदीक्तस फ्रूक्तुस
& benediktus p-hruktus

वेंत्रीस तुइ येसुस ः।ः
ventris tui Jesus .

सांक्ता मारीआ मतेर देइ
Sankta Maria Mater Dei

ओरा प्रो नोबीस पेकातो
ora pro nobis pekato-

रि

रिबुस नुन्क ऐत इन ओरा
ribus, nunk, & in hora
मोर्तीस नोस्त्रे :: आमेन ::
mortis noſtrae. Amen.

Signum Crucis Indoſtana
dialecto exaratum.

Patris, Filii, Spiritus Sancti
बाप बेटा स्पीरीतोसांतो
Bap, Beta, Spirito Santo

nomine in. Sic eſt.
के नाम पार : ऐसा है ::
ke nam par. Eesà hee.

Oratio Dominica.

Pater noster, qui caelis
१ बाप हमारा जो अस्मान
Bap hamara giò Asman

in es, tuum nomen san-
मो हो ः तुम्हरा नाम अस्तु
mo ho tubbarà nam astu-

tificetur, veniat tuum
ति होवे ः अवे तुम्हारा
ti hovè, avè tubbarà

Regnum, tuam voluntatem o-
राज ः तुम्हरा खुशी सब्ब
Ragg, tubbarà kuscì sabb-

mnes

mnes faciant, ſicut Caelo
लोग करे : जेसा मुकुति
logh karè gesà mukuti

in, ita terra in.
मो : तेसा जमीन मो : :
mò, tesà giamin mò.

Quotidianum panem nobis
प्रतीदीन रोटी हमलोगों
Pratidin rotì ham logon

da, ignoſce no-
को दीजीवो : बाकसो हमा
ko digivo, bàkso hama-

cul-

ſtris culpis , ſicut nos

रा गुनाह : जेसा हमलोग

ra gunah geſa hamlogh

ignoſcimus noſtris offenſori-

बकसतेहै अपने गुनाहगा

bakstehee apne gunahga-

bus , tentationibus a

रों को : अजमाइसि सो

ron ko , aggmaiſi ſo

nos ſerva , & ma-

हमलोगों बंचावो : और बु

hamlogon banciavo ; aor bu-

lo

Io a liberationem fac.

रावदी सो नीस्तार कीजे ॥ ।

ra badi so niſtar kigiè.

Sic eveniat.

ऐसा होवे ॥ ।

Eesà hovee.

Salutatio Angelica

Ave tibi Maria

सलाम तुम को मारीआ

Salam tum ko Maria

gratia plena, De-

महरवानगी की पुरी परम

mehrvanghi ki puri Parme-

us

us tecum simul est, Be-
स्वर तुम्हारा सथ है : मो
suor tubharà sat hee, Mo-

nedicta tu omnium mulierum
मारख तुम सब इस्त्रीवों के
marak tum sabh istrivon ke

in medio, & benedictus tui
बीच : और मोमारख तुम्हा
bic, aor momarak tubha-

ventris fructus Iesus. San-
रा पेट का फल जेसू : : सी
rà pet ka p-hal Gesù. Si-

cta

ċta Maria Dei

द्धानी मारीआ फरमेस्वर

ddàni Maria Parmeſuor

Mater precationem fac no-

की माऐ मीनती करो हम

ki Mae minti karò ham-

bis pro nunc,

लोगों केवास्ते ऐतनी बेरि

logon kevaſtè etnì beri,

& mortis hora.

और मिर्तु के वक्त ः ः

aor mirtu ke vakt.

Sic eveniat.

ऐसा होवे ः । ः

Eesà hovee. *Sym-*

Symbolum Fidei.

Ego credo unum Deum
हम मानतेहे ऐक परमे
Ham mantahe ek Parme-

Patrem in omnipotentem,
स्वर वाप पर सब सक्ता:
ſuor Bap par ſabh Saktà,

Caeli, & Terrae
अस्मान और जमीन का
Aſmam avor Giamin Ka

Creatorem. Et excelſum
पेदा करनेवाला: और स्री
peeda Karnevalà. Aor ſrì

Je-

Jeſum Chriſtum in eius filium
जेसुक्रस्तो पर उसका बेटा
Geſukriſto par uskà Beià

unicum Dominum noſtrum ; qui
अकेला साहव हमारा ः जो
akela Sahab hamara , gio

natus eſt Virginis Mariae
पेदा हुआ कुआरी मारीआ
peeda huà Kuari Maria

ventre a , Spiritus San-
की पट सो ः स्पीरीतो सां
ki pet sò , Spirito San-

kti

ẞi virtute ex : Pontii

तो के कुदरत सो : पोंचीवो

to ke kudrat ſo . Poncivo

Pilati iuſſione tormenta

पीलातो के हुकुम सो दुःख

Pilato ke hukum sò dukh

recepit , cruce in affixus

पआ : सलीब मो जडा

paià , ſalib mo giarà

fuit , obiit, & ſepultus fuit ,

गेआ : मुआ ओर गाडा गेआ :

ghea , mua , aor garà gheà ,

in-

inferiora petiit, tertia die in
तले गेआ : तीसरे रोज मो
talè gheà , tisrè rogg mo

ex se surrexit, Caelum supra
आपसे उठा : आसमान पर
apsè utà , Asman par

ascendit, Dei Patris omni-
उठा : परमेस्वर बाप सब
ciarà , Parmesuor Bap sabh-

potentis ad dexteram partem
सक्ता के दहीनी तरफ
saktà ke dahini tarap h

se-

ſedet ; inde veniet
बेटाहै : उहाँसो आवेगा
betahee , uhan-sò avega

viventium , & mortuorum ad ju-
जीवते : और मुर्दों का नी
giutè , aor murdon ka ni-

dicium faciendum . Ego cre-
साफ कारनेकों : हम मान
ſap-h karnekon . Ham man-

do Spiritum Sanctum in ;
तेहै स्परीतो सांतो पर :
tehee Spirito Santo par ,

San-

Sanctam Eclesiam Catho-

शीद्धा ऐक्लेसिआ कतपो

Sidda Eklesia Katto-

licam, Sanctorum comunionem,

लीका : सीद्धों के साथ :

lika, Siddon ke saggh,

peccatorum remissionem, mortuo-

गुनाह के माफ : मुर्दों

gunah ke map-h, murdon

rum resurrectionem, iugem vitam

का फरजीवना : नीत जीं

ka p-hergivnà, nit gin-

aeter-

aeternam . Ita eſt .

ग्दानी ः।ः ऐसा है ः।ः

gdàni . Eesà hee .

F I N I S.

